

Indholdsfortegnelse

Skriftlig årsberetning for Folkevirke for 2013:

Folkevirke – 70 år med engagement og samtale side 4

Skriftlig årsberetning for kulturtidsskriftet ”Folkevirke” for 2013 side 7

”New and Old Democracies”

– om Folkevirkes Nordplus-støttede projekt:

København: Spændende debatter om nye og gamle demokratier side 10

Estland: Fokus på borgerrettigheder og mindretal side 13

Norge: Debat om ungdomsdemokrati side 14

Letland: Familie og demokrati side 17

Cultural Kaleidoscope”

– om Folkevirkes EU-støttede projekt:

Spanien: Kunst i det offentlige rum side 20

Tyrkiet: Den europæiske mangfoldighed side 21

Belgien: Om sproglige udfordringer side 23

Belgien: Spændende debatter om juletraditioner og gavegivning side 26

Debatter om Kulturmosaik side 29

Folkemøde: Folkevirkes ”Kulturmosaik” modtaget med begejstring side 34

Kvindestemmer 13: Inderlighed og dybde side 36

Et liv med kunsten side 38

Kvinder i forskning side 39

Bedsteforældre/Børnebørnlejr: Oplevelsesrig efterårsferie side 40

Beretninger fra Folkevirkes kredse:

Region Hovedstaden

Bornholm	side 42
Birkerød Øst	side 42
København - ”På Folkevirke”	side 42
Københavns Vestegn	side 43
Lyngby	side 44
Lyngby læsekreds	side 45
Birkerød læsekreds	side 45

Region Nordjylland

Folkevirke i Vesthimmerland	side 46
Vesthimmerlands litteraturkreds	side 49

Region Midtjylland

Herning	side 50
Holstebro	side 51

Region Vestjylland

Lemvig	side 51
--------	---------

Region Syddanmark

Odense	side 52
--------	---------

Region Sjælland

Roskilde side 52

Ølsted side 54

Udland

Grønland side 54

Tilsluttede organisationer

Dansk Folkeoplysnings Samråd side 55

Dansk Blindesamfunds Kvinder side 57

DSH - Foreningen af Aktive Kvinder side 60

(tidl. ”De sydslesvigske Husmoderforeninger”)

Dansk Kvindesamfund side 61

De Grønlandske Kvindeforeningers Sammenslutning side 63

Landsmøde 21. april 2013:

Mundtlig årsberetning for Folkevirke aflagt den 21. april 2013 side 64

Mundtlig årsberetning for kulturtidsskriftet ”Folkevirke”

aflagt den 21. april 2013 side 69

Referat fra Folkevirkes landsmøde den 21. april 2013 side 71

Folkevirkes forretningsudvalg pr. den 22. april 2013 side 73

Vedtægter for Folkevirke side 76

Skriftlig årsberetning for Folkevirke for 2013:

Folkevirke – 70 år med engagement og samtale

Lige siden Folkevirke blev stiftet i 1944, har ”bevægelsen” budt på inspiration, engagement og glæde. Det afspejler sig tydeligt, når man ser tilbage på tidligere årsberetninger.

Folkevirke, som kan markere sit 70 års jubilæum i 2014, har valgt ikke at markere sit jubilæum en enkelt dag med et enkelt arrangement. I stedet ønsker Folkevirke, at hele 2014 skal være en perlerække af flotte markeringer. En stribe arrangementer, som forhåbentlig kan samle folkevirkere fra hele landet.

Som indgang til jubilæumsåret har Folkevirke valgt at udgive et temablad, som gennem en vifte af artikler tegner et billede af den mangfoldighed, som Folkevirke står for og giver et indtryk af nogle af de mange oplevelser og aktiviteter, som Folkevirke gennem årene har stået for.

Folkevirke blev stiftet i 1944 for at sikre især kvinder en bedre platform for at kunne tage del i samfundsdebatten – med fokus på

Folkevirkes tre kerneområder: De sociale, kulturelle og politiske områder.

Formålsparagraffen er blevet bibeholdt stort set uændret frem til i dag. Det skyldes bestemt ikke, at ingen har interesseret sig for den. Tværtimod. Det skyldes derimod, at formålet fortsat er aktuelt og nødvendigt.

Det oplever folkevirkere landet over hver gang, de byder nye folkevirkere velkommen eller mødes med samarbejdspartnere i ind- og udland.

Folkevirkes formålsparagraf lyder sådan:

”Folkevirke - social - kulturel - politisk oplysning” er en landsdækkende, tværpolitisk oplysningsvirksomhed, grundlagt i 1944. Folkevirkes kerneområder er de sociale, kulturelle og politiske aspekter, som Folkevirke ønsker en forpligtende, åben og fordomsfri dialog om. Folkevirke arbejder på tværs af alle skel - sociale, kulturelle, politiske, geografiske, religiøse og aldersmæssige. Folkevirkes formål er at bringe nyt initiativ til oplysningsarbejdet. Folkevirke ønsker at fremme en aktiv dialog og derved give deltagerne et bedre fundament for at deltage engageret i den demokratiske proces.

I en tid, hvor mange debatter sker i overskriftsform og tiden er knap, så

fordybelse og refleksion kan blive en mangelvare, ja, så er det fantastisk, at Folkevirke eksisterer og giver rum for netop den forpligtende samtale og fordybelsen.

Det er også meget værdifuldt, at det kan ske på tværs af de skel, som ofte gør debatterne for ensidige. At kunne være sammen på tværs af generationer på Folkevirkes Bedsteforældre og Børnebørnlejre, at kunne mødes med andre folkevirkere fra hele landet på større temadage eller på de rullende studiekredse, at kunne deltage i lokale studie- og samtalekredse om fx litteratur eller at kunne samarbejde med folkeoplysere fra udlandet er med til at give nye oplevelser og nye dimensioner. Kort sagt at udvikle det enkelte menneske.

Jeg synes, at Folkevirke her åbner for helt nye muligheder, som man vanskeligt kan finde andre steder.

Stadig vedkommende

Gennem de seneste 70 år er der sket meget i både samfundet – og heldigvis også med Folkevirke. Folkevirke har formået at fastholde sin formålsparagraf i et ændret samfund – og med stadig relevans.

Det skyldes, at Folkevirke – heldigvis – har en meget flad struktur, hvor folkevirkere over hele landet er i stadig dialog og konstant peger på områder, hvor Folkevirke kan spille en rolle. Der dukker hele tiden forslag og ideer op til, hvordan Folkevirke kan udvikle sig og vende blikket mod områder, der er relevante.

Som eksempel kan nævnes, at Folkevirke nu gennem et par år har været aktiv deltager på Folkemødet på Bornholm med en stand i

”Folkeoplysningens telt” lige op til hovedscenen.

Det har givet Folkevirke en mere synlig profil og skaffet Folkevirke nye kontaktflader.

Denne sommer vil Folkevirke formentlig også blive synlig sammen med landets øvrige kulturelle tidsskrifter, så der er tale om en platform, som er i stadig udvikling.

Internationalt samarbejde

Det gælder også, når der skal findes nye samarbejdspartnere i både ind- og udland.

Folkevirke har siden midten af 1990'erne taget del i internationale projekter og derved fået et stort og givende netværk rundt om i verden. Senest har Folkevirke været koordinator for to internationale projekter – det EU-støttede ”Cultural Kaleidoscope” og Nordplus-projektet ”New and Old Democracies”. Det kræver meget af Folkevirke at være koordinator, da der skal planlægges aktiviteter mellem partnernemøderne og findes interesserede, som dels kan deltage i de nationale møder og dels rejse ud til partnernemøderne, hvor der altid er lagt et meget stramt program med mange

aktiviteter. Dernæst skal der afrapporteres og laves regnskaber.

Så det kræver bestemt en stor portion arbejde fra Folkevirkes side, men Folkevirke får også selv stor inspiration og meget ny viden i disse projekter. På de fælles partnermøder præsenteres nye metoder og ideer, som Folkevirke kan omsætte i forbindelse med nye aktiviteter. Desuden kan Folkevirke gennem de internationale projekter også få mulighed for at søsætte større aktiviteter som fx ”Kulturmosaikken”, som Folkevirke gjorde i 2013, eller det kan være ”Kvindestemmer”, som nu har været afviklet gennem syv år i samarbejde med danske samarbejdspartnere.

Der er tale om projekter, som Folkevirke ikke kunne have løftet selv, men et inspirerende fællesskab gør det muligt.

Nye samarbejdspartnere

Senest er Folkevirke fundet sammen med foreningen ”Etniske Minoritets Kvinders Råd”, som har kontor i Kvindernes Bygning. Vi er ved at udvikle et samarbejde, hvor vi kan komme i en tættere dialog med danskere med en anden etnisk baggrund. Det har Folkevirke forsøgt flere gange tidligere, men samarbejderne er stoppet, så snart projektet er afsluttet. Det er ærgerligt, for der har været taget hul på en netværksdannelse og en erfaringsudveksling, som så ikke er blevet

foldet videre ud. Med det nye samarbejde tror jeg på, at vi vil komme det nødvendige skridt videre.

Respekt for værdier

Så Folkevirke er i stadig bevægelse, - og det tror jeg er afgørende -, men det sker på en måde, hvor Folkevirke stadig kan holde fast i sine kerneområder. Folkevirke har fortsat en god kontakt til sit oprindelige udgangspunkt. De nye tiltag sker med respekt for Folkevirkes formål og de værdier, som stadig er gyldige.

Det er samtalen og det udviklende samvær. Mulighederne for at samtale og være nærværende i øjeblikket. At alle giver deres fulde opmærksomhed omkring det emne eller den aktivitet, der foregår. Det er værdifuldt i en tid, hvor mange er online på flere platforme på samme tid.

I Folkevirke er deltagerne online på Folkevirke!

Sidst skal lyde en stor tak til de offentlige instanser, styrelser, fonde og legatstyrelser, som har ydet økonomisk støtte til Folkevirke i 2013, og som dermed har gjort det muligt for Folkevirke at gennemføre de mange aktiviteter.

Der skal også lyde en stor tak for de mange frivillige ildsjæle landet over, som gør en enestående og uvurderlig indsats for Folkevirke.

Læs mere om Folkevirkes mange aktiviteter gennem 2013 på de følgende sider!

På forretningsudvalgets vegne

Formand Annemarie Balle

Skriftlig beretning for kulturtidsskriftet ”Folkevirke”

2013 har været et roligt år for kulturtidsskriftet ”Folkevirke”. Abonnementstrallet har ligget stabilt. Det er et godt tegn, men der er brug for en stigning i antallet af abonnenter for at få bedre økonomi i bladudgivelsen.

Selv i år, hvor ”Folkevirke” har mødt imødekønnenhed fra bevillende myndigheder, kommer bladet ud med et underskud.

Sådan har det været i flere år, og når debatten har været bragt op, så har der været enighed om, at ”Folkevirke” er en vigtig del af landsforeningen Folkevirkes samlede PR-arbejde. At tidsskriftet er en god måde at præsentere, hvad Folkevirke står for, så det er en udgift, som medlemmerne er parate til at bakke op om.

Det er dejligt, at ”Folkevirke” fortsat opleves som et seriøst, debatskabende og interessant tidsskrift!

Men det vil alligevel være dejligt, hvis abonnementstallet kan komme til at stige lidt.

Jeg ved, at der i kredsene gøres et stort arbejde for at gøre reklame for bladene – der deles bl.a. gratis numre – kampagnenumre – ud i forbindelse med møderne. Bladene gives som gaver – og som gaveabonnementer -, ligesom de ”glemmes” hos frisøren eller lægen.

Alt sammen rigtig godt, men der skal nok gøres lidt mere. Eller tænkes nyt.

En debat, vi kan tage den 4. maj 2014 på Folkevirkes landsmøde i Roskilde.

Mere generelt om bladudgivelsen kan det siges, at jeg fortsat bestræber mig på at udgive blade, som har en aktualitet samtidig med, at bladets gemmeværdi fastholdes. Det kan være svært at forudsige, hvad der vil være aktuelt om fem-seks måneder, men det er alligevel lykkedes godt i 2013.

Om årets fire udgivelser kan der fortælles:

Blad 1: ”Den demokratiske udfordring”

Som stikord til denne udgivelse blev dette citat af Aristoteles brugt:

Demokrati opstår, når man tilstræber alle borgeres frihed og lighed og tager hensyn til antallet af borgere, men ikke deres art.

Folkevirke satte i temanummeret spot på demokratiopfattelser.

De fleste danskere har en fornemmelse af, hvad demokrati er, men vender man blikket ud i verdenen, hvor en række nye demokratier er dukket op, står det klart, at demokrati kan foldes ud på mange måder – og ikke alle måder ligner den danske.

Hal Kock skrev i sin bog ”Hvad er demokrati?”, at demokrati er en livsform, mens Clement Attlee har sagt, at demokrati vil sige regering gennem diskussion, men at det kun er virksomt, hvis man får folk til at holde op med at snakke.

Ja, der er mange måder at indkredse demokratibegrebet på. Men helt grundlæggende er det, at demokrati forudsætter et oplyst folk. Borgere, som har adgang til viden og dermed mulighed for at have holdninger. Holdninger, der skal skærpes i dialog med andre.

For, som det er sagt mange gange, enighed skaber ikke bevægelse. Det er uenigheden og modsigelserne, der fører verden fremad.

I bladets artikler blev der bl.a. set på den historiske udvikling, hvor fx Grundtvig har haft en central betydning for udviklingen af den danske demokratiopfattelse. Der kigges også uden for de danske grænser for at se, hvordan demokratier kan folde sig ud i andre europæiske lande som Italien og Rusland – og der gives bud på, hvordan danskere kan sikre et fortsat levende og dynamisk demokrati.

Blad 2: "Snapshot af Danmark anno 2013"

I dette temanummer af kulturtidsskriftet "Folkevirke" blev læserne taget med på en visuel rejse gennem et Danmark anno 2013. Afsættet for denne rejse var en stribe snapshots, som er blevet taget rundt om i hele Danmark – med engangskameraer, mobiltelefoner og traditionelle kameraer. Billederne er blevet taget med udgangspunkt i et af de fem spørgsmål:

- Hvad er typisk dansk?
- Hvad er kultur/hverdagsliv?
- Hvad er fællesskab?
- Hvad er tradition?
- Hvad er familie?

Det er spørgsmål, som Folkevirke mener kan være med til at indkredse, hvad der rører sig i Danmark anno 2013.

Samtidig har Folkevirke lagt vægt på, at billederne er blevet taget i så forskellige miljøer som muligt – af danskere, som har dansk slægt mange generationer tilbage, nydanskere, personer på gennemrejse i Danmark og personer, som arbejdsmæssigt har en base i Danmark, men ellers er langt mere internationalt orienteret og fotograferer i alle aldre.

Med dette bredt sammensatte korps af rapportører tegnede Folkevirke et kalejdoskopisk billede af, hvad der optager, og hvad der kendetegner et samfund under forandring.

Prøvede at indkredse, hvad der er forankret, og hvad der forandres.

Det er en spændende proces, som dette temanummer blot var starten på.

Blad 3: "Det estiske mirakel"

Bladets tema blev indledt med et citrat af Winston Churchill: *"Jo længere tilbage du kan se, desto længere fremad ser du sandsynligvis."*

Et sagn siger, at Dannebrog faldt ned fra himlen i 1219 under slaget ved Lyndanise i nuværende Tallinn i Estland. Til legenderne om slaget er efterhånden også opstået en historie om, at så længe ærkebisp Andreas Sunesen strakte armene mod himmelen, havde de danske styrker succes, men når han tog armene ned gik det tilbage for danskerne. Det er en meget livskraftig legende, og selv i dag har danskerne et særligt forhold til både Estland og de øvrige baltiske lande. Dertil kommer, at Folkevirke i perioden 2012-2014 er koordinator for et Nordplus-støttet projekt – "Nye og gamle demokratier" –, hvor Estland er en af partnerne. Estlands udvikling har været imponerende, og der har været taget mange visionære tiltag. Befolkningen har også tacklet de mange økonomiske udfordringer forbilledligt. Den har været gennem en hestekur, som har været kort og hård. Resultaterne er så til gengæld kommet hurtigt.

Det var nogle af de områder, som temanummeret fortalte læserne om.

Blad 4: "Kommunevalget – hvor er demokratiet?"

Som indledning til temanummeret blev dette citat af Viggo Hørup Bragt:

Demokrati er meninger og anskuelser, ikke formue eller stilling.

Der findes mange citater om, hvad demokrati er. Man kan også nævne Hal Kochs om, at demokrati er en livsform. Eller det kan være

betraktninger om, at demokrati kendes på, hvordan et samfund behandler sine mindretal. I dette temanummer af "Folkevirke" blev der stillet skarpt på en af demokratiets grundpiller

– at kunne stemme på de politikere, som skal varetage de politiske beslutninger. Samtidig blev læserne mindet om, at der den 19. november var kommunal- og regionsvalg. Gennem flere år har interessen for lokal- og regionsvalg (tidligere amtskommunale valg) været faldende. Overraskende, da kommunerne har fået overdraget flere og flere opgaver, så det er afgørende, at der træffes bedst mulige beslutninger – også i kommunerne.

Blandt artiklerne i temanummeret blev der desuden peget på grupper, som sjældent ses ved stemmeurnerne – bl.a. nydanskere, udsatte borgere og ældre.

Annemarie Balle, redaktør

Nordplus-møde:

Spændende debatter om nye og gamle demokratier

Det første møde i Folkevirkes spændende Nordplus-projekt med deltagere fra Norge, Estland, Letland og Litauen blev holdt i København i november 2012.

Mødet blev holdt under overskriften ”New and Old Democracies” og med fokus på det historiske aspekt.

Deltagerne ankom fra Estland, Letland, Litauen og Norge og den første mødedage var sat af til at diskutere projektets indhold og fordele opgaverne for de næste halvandet år.

Den næste dag skulle repræsentanter for hvert land præsentere sit lands demokratihistorie.

Demokratihistorier

Norge lagde ud med at fortælle, at de havde fået deres første frie forfatning i 1814. De repræsenterer dermed det ældste demokrati i vores projekt. Nordmændene fortalte bl.a., at

nordmændene i øjeblikket diskuterede at give 16-årige valgret til kommunevalgene. I Norge gør man meget ud af at forklare, at når man har demokrati, er det nødvendigt at deltage – at være aktiv i de demokratiske processer. Desværre er der mange borgere, der ønsker demokrati, men ikke er aktive.

De estiske deltagere fortalte, at de var den ældste stat i verden, men havde indtil 1918 altid været under fremmed herredømme – bl.a. under Danmark i 1200-tallet. I februar 1918 fik Estland sin første frie forfatning, som på det tidspunkt, var den mest frie i verden. I 1934 blev Estland et diktatur under en estisk diktator. Derefter blev landet besat af Tyskland og senere af Sovjet Rusland. Under den russiske besættelse havde Estland hele tiden en eksilregering i Oslo, som overtog magten i 1989. I dag er Estland et demokrati, som afholder elektronisk afstemning ved valgene. Valgprocenten er kun på 50, og dette tal vil man meget gerne hæve. Et meget kontroversielt forslag er, at forældre skulle have stemmeret for deres børn for at få vælgerne til at tænke i mere fremtidsrettede baner.

Deltagerne fra Litauen fortalte, at de havde fået en fri forfatning i 1918. Det var lige efter Første Verdenskrig, hvor alle de baltiske lande fik selvstændighed efter at have været en del af det russiske kejserrige. Også Litauen

var blevet besat af tyskerne og sovjetrusserne. De fik deres frihed i 1989 og dannede en demokratisk stat.

De lettiske repræsentanter fortalte, at Letland som de øvrige baltiske lande fik en fri forfatning i 1918. Denne blev sat ud af kraft i 1934, da Letland blev et diktatur. Herefter blev de først okkuperet af tyskerne senere af Rusland. For Letland er det problematisk, at de har et meget stort russisktalende mindretal. Det består af russere og hviderussere. Desuden har de mange borgere fra Ukraine og en del romaer. Det er et stort problem, at en stor del af befolkningen ikke er lettiske statsborgere og derfor ikke kan stemme ved valgene. Det er præsidentens konstitutionelle ret at sende parlamentet hjem, hvilket han benyttede sig af i 2010.

Demokratiudvikling

Senere fortalte idéhistorikeren Hans Jørgen Vodsgaard om skandinavisk demokrati i det multikulturelle samfund. Vodsgaard startede sit foredrag med at fortælle demokratiets historie. Han fortalte, at John Locke (1632-1704) var den første, der talte om demokrati i nyere tid og inspirerede til den amerikanske frihedserklæring i 1776. Voltaire (1694-1778)

oplysningstidens mest indflydelsesrige skikkelse sagde i forbindelse med snak om ytringsfrihed, at Danmark/Norge var det land i verden med mest frihed. Derefter talte Vodsgaard om Demos og Ethnos. Hvis borgerne er "Demos" er de tilhængere af den franske model. Den er inspireret af oplysningstiden og Jean Jacques Rousseau. Hvis borgerne er "Ethnos" er de tilhængere af den tyske model. Denne model er inspireret af Johan Gottfried von Herders (1744-1803) syn på national romantikken.

Disse to modeller blev brugt til at forklare folks forskellige syn på bl.a. identitet, idealer og værdier. Disse er hos tilhængerne af Demos menneskerettigheder og demokrati, som garanti for frihed, mens tilhængerne Ethnos mener, værdierne skal bygge på den etniske identitet "Blut und Boden".

Foredragsholderen kom også ind på Hald Koch og den tyske filosof Jürgen Habermas og sagde, at de tilhører den samme tradition. Hal Koch (1904-63) blev bl.a. citeret for, at "demokrati skal være en livsform og ikke kun en politisk ideologi", og Habermas' (1929 -) for sin påstand om, at "systemet vokser og civilsamfundet bliver mindre i vor tid".

Begge citater skabte en del debat. En deltager med palæstinensisk baggrund mente, at et folk må have frihed, før det kan få demokrati. Vores litauiske deltagere mente at demokratiet gennemsyrede det danske samfund: "Man kan mærke det, når man færdes i Københavnske gader" og fra Letland lød det bittert, at i deres hjemland stillede folk kun op til valg for at få magt og privilegier.

Demokrati set fra Christiansborg

Senere ventede et besøg på Christiansborg, hvor folketingsmand for de Radikale Hans

Vestager førte deltagerne rundt i Christiansborg gange, mens han fortalte om det danske demokrati og om, hvordan parlamentet fungerer.

Mødet blev rundet af i det Radikale Venstres mødeværelse, hvor der var mulighed for fortsat debat og for at stille spørgsmål.

Alle deltagere – især dem med etnisk baggrund - var imponerede af Hans Vestagers viden og formidlingsevne, og at det var muligt at færdes overalt mellem ministre, presse og folketingsmedlemmer.

Den følgende dag startede mødet med et kursus i kommunikation ved Jeanne Bau-Madsen. Kommunikationsmodellen blev præsenteret. De tre D'er – debat, diskussion og dialog - og den demokratiske samtale blev nævnt. Igen var det Habermas, der blev brugt til at forklare vigtigheden af den ægte samtale. Debatten blev ivrig, da problemer med at forstå hinanden på grund af forskellig kulturel baggrund, blev nævnt. Eksempler på god kommunikation og dårlig kommunikation blev vist. Non-verbal kommunikation blev diskuteret – om hvor meget fx kropssprog betyder. Deltagerne blev præsenteret for øvelser, hvor både verbal og nonverbal kommunikation blev anvendt.

Demokrati set gennem kunsten

Senere skulle deltagerne besøge de kongelige repræsentationslokaler og have en præsentation af Bjørn Nørgaards gobeliner.

Samtalens tre D'er er vigtige, når man vil anvende studiekredsmetoden. Det var emnet for en introduktion af denne metode ved Jeanne Bau-Madsen. Alle deltagere fik en studiekredshåndbog enten på dansk eller

engelsk. Deltagerne blev præsenteret for hovedpunkterne i studiekredsmetoden og sammen prøvede de forskellige samarbejdsøvelser.

For at vise at det danske demokrati har plads til eksperimenter, tog alle deltagere til Fristaden Christiania. Her fik vi en introduktion til Christianias historie og den demokratiske model, som Fristaden er bygget op efter. Derefter var der tid til debat – og den blev livlig!

Alle var enige om at det havde været nogle gode og interessante dage i København, og alle glædede os til at udvikle Nordplus-projektet.

*Jeanne Bau-Madsen, Folkevirkes
næstformand*

Folkevirke i Estland:

Fokus på borgerrettigheder og mindretal

I begyndelsen af marts 2013 besøgte Folkevirke Estlands hovedstad Tallinn. Besøget var en del af Nordplus-projektet ”Nye og gamle Demokratier”.

Estland er et lille land med blot 1,3 mill. indbyggere. 300.000 af disse er russere. Dette betyder at kun omkring halvdelen af Estlands befolkning kan stemme til valgene til parlamentet.

Estland har siden Middelalderen været besat først af danskerne, som solgte landet til de tyske ordner. Derefter blev det besat af Sverige, og så af Rusland. I 1918 fik Estland sin frihed, da Zar-Rusland brød sammen. Landet fik en fri forfatning og byggede et nyt parlament i Tallinn i 1920. Denne bygning var det mest moderne parlament i verden. Det var tegnet af to unge estiske arkitekter, som var uddannede i Tyskland. Esterne siger selv, at det er bygget i en ekspressionistisk stil, hvilket bl.a. ses af farveholdningen. Parlamentssalen, hvor de 101 medlemmer sidder, har blå vægge, lyse træmøbler og lindegrønne bordplader. Friheden varede kun til landet blev besat af USSR i 1939. Stalin havde indgået en ikke-angrebs pragt med Hitler, således at USSR besatte de Baltiske lande og en del af Polen. Allerede i 1941 brød Tyskland pagten og besatte Estland. I 1991 blev landet igen selvstændig efter at have været en del af USSR siden 1944.

I dag har Estland en fri forfatning, er medlem af Nato og EU. Valutaen er euro. I forhold til deltagerne i vores projekt er landet et nyt demokrati. Kun de ganske unge har oplevet, at landet ikke har været en del af det kommunistiske USSR.

Folkevirke talte både med den generation, der havde levet under USSR og unge borgere. De førstnævnte fortalte om, hvordan de, da de var unge studerede, læste om det gamle Grækenland og Romeriget vel vidende, at de aldrig kom til at besøge disse steder. At de nu kunne rejse, hvorhen de ville, var for dem en stor glæde, som de unge havde svært ved at forstå.

Den frihed demokratiet har givet esterne har fx resulteret i, at halvdelen af estiske børn ikke lever i kernefamilier. De unge gifter sig ikke og skifter ofte partnere. De fleste estere er protestanter, men 20 % af befolkningen er erklærede ateister.

Borgerrettigheder

Temaet for besøget var ”Lighed”. Vi mødte ombudsmanden, NGO for menneskerettigheder og handicaporganisationer. Alle kunne fortælle, at Estland havde alle de ”rigtige” love, som hører til et demokrati, men mange estere kendte dem ikke og var derfor ikke klare over deres rettigheder. Især i landdistrikterne var dette et stort problem. De offentlige myndigheder havde ingen penge og borgernes rettigheder blev ikke altid overholdt. De førnævnte organisationer hjalp borgerne, hvis de havde problemer med de offentlige myndigheder. Men dette lykkedes ikke altid, da advokater var meget dyre. En speciel instans var blevet oprettet. Her kunne borgere optage et lån, så de kunne betale advokaternes honorarer.

Mindretal

Som før nævnt bor der omkring 300.000 russisktalende borgere i Estland. I dag fortryder Estland at man ikke har behandlet russerne, så de ikke er blevet integreret som en del af det estiske samfund. Estland mangler unge veluddannede borgere og russerne rejser lige så snart, de er færdiguddannede. Hvis de fx tager til Finland er lønningerne 2 til 3 gange så høje som i Estland.

Mellem de mange møder fik Folkevirke også tid til at opleve kulturbyen Tallinn. Den gamle bydel er den bedst bevarede middelalder by i Europa og er derfor på UNICEFs liste.

For Folkevirke var det interessant at høre om lighed i et ungt demokrati som det estiske.

Jeanne Bau-Madsen, næstformand i Folkevirke

Debat om ungdomsdemokrati

Som led i Folkevirkes Nordplus-projekt om nye og gamle demokratier har der været partnermøde i Norge

I maj 2013 tog Folkevirkes næstformand Jeanne Bau-Madsen som repræsentanter for Folkevirke til Haugesund i Norge. Besøget var et partnerbesøg og en del af det Nordplus-støttede projekt ”Nye og Gamle demokratier”, som Folkevirke er koordinator for. Emnet for mødet var ”Ungdomsråd”.

Det var det tredje partnermøde, så det var et hjerteligt gensyn, da partnerne har flere nøglepersoner i projektet, som deltager i hvert møde.

Inden partnerne begyndte at drøfte det aktuelle tema, var der tid til en kort rundtur i

Haugesund, hvor de norske værter fortalte, at Norge i 1960'erne havde været ligeså fattigt som Albanien, men så var olieeventyret startet!

Byen var meget international, da immigranter fra De baltiske Lande, Rusland, Tyskland og de Skandinaviske Lande kom til Haugesund for at få arbejde i olieindustrien. Men de måtte have en uddannelse, ellers fik de intet arbejde! Foruden olieindustri levede byen af turister, som hovedsagelig kom fra Tyskland, Polen og Rusland for at fiske. Der var kun fiskeri i havet, da der var for megen strøm i fjordene. Desuden var vandet for koldt og rent i de øverste lag. Fiskeopdræt var også en stor indtægtskilde. Her var japanerne de store kunder.

Ungdomsdemokratier

Næste dag var alle samlede, og vi skulle ifølge dagsordenen begynde med, at alle de deltagende lande skulle præsentere deres indlæg vedr. ungdomsråd.

Folkevirkes bidrag handlede om elevråd i folkeskolen, hvordan de arbejder, og hvilke muligheder de har for at få indflydelse på deres egen skole.

De lettiske repræsentanter fortalte om ungdomspolitik i landet. Fordi der er så megen korrupsion i landet, var der mangel på effektivitet og lyst til at deltage i det politiske liv. Der var vedtaget en Youth Law for de 13-til 25-årige, men de unge i Letland vil hellere arrangere fester end at deltage i det politiske liv. Alle ungdomsråd var kun rådgivende og havde således ingen magt. Dette gør, at meget få unge deltager. Blot to til tre procent af de unge er aktive i politik.

De litauerske repræsentanter fortalte at Students Councils ikke havde meget at skulle have sagt, da alt bestemtes af regeringen. 95 elever fra hele landet vælges til Pupils Parliament. De arbejder som et rigtigt parlament, men har ingen indflydelse. I skolerne i Litauen havde man undervisning i borgerskab, og demokrati skal integreres i alle fag. Desværre har Litauen ingen unge frivillige – de unge spørger altid: ”Hvad får jeg for det?”

I **Estland** har de unge en formel ret til at organisere sig. Hvor de unge føler, de bliver hørt, er det politiske liv aktivt. Det estiske skolesystem gør et stort arbejde ud af, at uddanne eleverne i demokrati. Således skal alle fag integrere demokrati i undervisningen – også i matematik! I et ungt demokrati som det estiske, lægges også vægt på at lærerne er demokratiske, idet de jo ikke har fået deres uddannelse, mens landet havde en fri forfatning.

Norsk ungdomsråd

En times kørsel fra Haugesund ligger den norske værtsorganisation Sveio Kommune. Sveio har 5.400 indbyggere og indbyggerantallet er steget med 3,3 % sidste år. Det er hovedsagelig unge familier med børn, der flytter til byen. Ud til byens gader lå der smukke gamle træhuse, men husrækkerne var afbrudt af betonbyggeri fra 70'erne. Byen har en stor havn, som bærer præg af offshore aktiviteter.

Skolen i **Norge** har ændret sig fra et militaristisk til et demokratisk system. Der afholdes seminarer for lærere, så de bliver uddannede som ledere – demokratiske ledere. I Sveio har skolevæsnet dannet et

ungdomsråd af 14 til 19-årige unge. Det er repræsentanter, der er valgt på kommunens skoler, der deltager i møder på byens rådhus. I rådet skal der være lighed mellem kønnene. Der skal derfor være mindst 40 % af hvert køn. De unge deltagere fik indprentet, at i et demokrati er det flertallet, der bestemmer, men man skal altid huske, at man selv kan blive et mindretal!

Vi overværede et møde i Ungdomsrådet. Mødet foregik om eftermiddagen – altså efter skoletid. De unge samledes på et pizzeria, hvor de fik pizza på kommunens regning. Møderne foregik på byens rådhus. Rådet havde 17 valgte medlemmer, som sad omkring et bord. Bag dem var interesserede unge, som kunne få en plads ved bordet, hvis der var nogle fraværende i rådet. Mødet startede med navneopråb foretaget af formanden. Derefter blev de ledige pladser ved bordet fyldt ud og en referent meldte sig frivilligt til at skrive et beslutningsreferat. Af hensyn til os foregik alt på engelsk. En dagsorden var blevet tilsendt før mødet til rådets medlemmer. Første punkt drejede sig om en tur til Oslo, hvor der ikke havde meldt sig nok deltagere. Man enedes om at prøve at arrangere turen til efteråret. En deltager klagede over busservicen fra yderdistrikterne. De norske værter kunne fortælle, at borgmesteren arbejdede med sagen.

Der var mange andre punkter på dagsordenen. Man diskuterede uddeling af et legat for god opførsel, et diskotek i byen gik ikke så godt, så de unge ønskede hjælp til at drive det, hærværk på skolerne blev diskuteret etc. Ved nye forslag havde forslagsstillerne skrevet en side om sagen. Derefter var det hans job at forelægge sagen for rådet.

Det var tydeligt, at Ungdomsrådet havde en forventning om at blive hørt. Kommunens repræsentant lovede at gå videre med nye sager og havde svar med på spørgsmål til kommunen. Rådet havde en mindre bevilling på kommunens budget, hvilket gjorde det muligt at købe pizzaer og dække andre udgifter rådet måtte have. Mødet blev afholdt meget professionelt efter regler for et demokratisk møde og deltagerne – hvor de fleste var drenge – tog deres job alvorligt.

Historiske steder

På besøgets næste dag besøgte vi først Haraldshaugen. Dette var en 17 meter højt granitobelisk omringet af 29 stenmonumenter – et fra hver region i Norge og fremstillet af en stenart fra området. Monumentet var rejst i 1872 i 1000-året for Harald Hårfagers død. Han var den vikingekonge, der forenede Norge til et kongerige. Kongen, mener man, er begravet i Haugesund.

Vores vært fortalte at Anden Verdenskrig var en del af Norges historie, som man mente var vigtig at huske. Vi besøgte derfor Arquebus Krigshistoriske Museum, som er et af Norges største museer, som fortæller om modstandsbevægelsen under krigen. Museet fortæller den dramatiske historie ved at bl.a. at vise tableauer fra hverdagslivet, handelsflådens medvirken, våbenedkastning og hemmelige radiokommunikation. Man kunne se, at det var et levende og velbesøgt museum. Det blev besøgt af mange skoleklasser, som havde lavet opgaver med museet som informationskilde. Disse var blevet mangfoldiggjort og kunne købes i museumsbutikken.

Vores tur fortsatte ind i Åkrafjord. Fjorden er smal med næsten lodrette sider og en vild og smuk natur. Vi så det 5. højeste vandfald i Norge kaldet Langfoss vandfaldet. Men det var bemærkelsesværdigt, at der ikke var vandfugle- svaner, ænder eller gæs. Det var fordi, at fjorden var meget dyb, så svømmefuglene kunne ikke spise vandplanter og fisk i overfladen.

Norsk nationaldag

Næste dag var det 17. maj. Denne dag fejres over hele Norge. 17. maj 1814 fik Norge en fri forfatning – den frieste forfatning i Europa. Desværre varede det kun få uger før forfatningen blev sat ud af drift. I Wien havde herskerne i Europa efter Napoleonskrigene bestemt, at Norge skulle være en del af Sverige. Den norske konge blev sendt hjem til Danmark, hvor han kom fra, og det varede indtil 1915 før Norge blev selvstændigt.

At opleve 17. maj i Norge er helt specielt. Alle er af huse og iklædt nationaldragter. De mænd, der ikke havde nationaldragt på, var i hvid skjorte, slips og jakkesæt fra morgenstunden. Alle sagde: ”Gratulerer” til

hinanden. Fra klokken 7.00 begyndte folk at gå i optog rundt om i byen. Der blev holdt taler, spillet i brassbands og gået i procession. Dette fortsatte hele dagen – vel at mærke i øsregn!

Da vi rejste hjem var det med arrangørernes ord om, at demokratiet var meget vigtigt for Norge og nordmændene.

Derfor fejrer man 17. maj.

Derfor sørger man for, at næste generation ikke glemmer Anden Verdenskrig

Derfor lærer man de unge, at demokrati er noget, der skal læres.

*Jeanne Bau-Madsen, næstformand i
Folkevirke*

Nordplus i Letland

Fokus på familie og demokrati

Folkevirke besøgte i begyndelsen af oktober Letlands hovedstad Riga som led i Nordplus-projektet. Vi skulle sammen med partnere fra

Norge, Estland og Litauen diskutere familiemønstre og demokrati.

Vores værter havde lagt et program som indebar besøg i Letlands parlament, den lettiske Nationalbank og på Rigas rådhus. Desuden mødte vi ngo'er, der beskæftigede sig med familiepolitik. Den sidste dag var vi på en udflugt, så vi fik et indtryk af Letland udenfor Riga. (Landet er meget fladt og 40 % er dækket af skov). Vi besøgte et slot, som havde været i tysk eje indtil for nylig. Her fik vi indblik i Letlands omtumlede historie. Landet havde været Hansa-stad og under svensk, tysk og russisk besættelse undtagen mellem de to verdenskrige. Letterne fik deres nuværende frihed og demokratiske forfatning i 1991.

Riga var en meget spændende by. Den havde under de russiske og sovjetrussiske besættelser været den 5. største by i det store rige med 900.000 indbyggere. I 1800 tallet var en ny bydel blevet til med huse bygget i Jugendstil. De står i dag som ny restaurerede. En gammel arbejder bydel bestod fortrinsvis af smukke gamle træhuse i mange farver. Her var man også i gang med at restaurere. Riga har i dag 600.000 indbyggere.

Letland er ved at overvinde den økonomiske krise og har nu fået så megen styr på landets økonomi, så det går over til euro den 1/1 2014. Men det har været hårdt for den lettiske

befolkning. Bl.a. er lønningerne blevet sænket og mange er rejst til andre EU-lande for at tjene penge til familien. I Letland er en meget rig overklasse, hvilket man kunne se på de store biler i Rigas gader. Middelklassen er meget lille, og der er mange fattige.

Folkevirke mødte Iluta Lāce, en repræsentant for "Marta – ressource centre for Women", som fortalte om familier i Letland. Hun viste et PowerPoint show samlet af billeder fra børne- og skolebøger og reklamer i Letland. Alle billeder cementerede billede af den traditionelle familiestruktur – far tjener pengene og mor er hjemme og passer børnene og husholdningen. Drengene møder således fra mange sider et krav om at træde ind i den traditionelle rolle, men bliver ikke opdraget til det. Iluta Lāce sagde: "Kvinderne i Letland skal det hele og i realiteten er mange af mændene fordrukne!" Der er 60 % skilsmisser i Letland. En tredjedel af kvinderne bliver slået i deres forhold. Der er mange eneforsørgere i Letland. Og 88 % af dem er i risiko for at blive fattige. De fleste singler er mødre. Organisationen Marta var glad for, at en ny lov blev implementeret fra 1. januar 2014, som betød, at det er den undertrykkende/ voldelige part, der skal forlade familien. Før havde det været moderen og børnene, der forlod hjemmet, hvis det var faderen, der var voldelig. Desuden fortalte repræsentanten fra Marta, at der var mange børn på børnehjem i Letland. Børnene var blevet sat i pleje hos bedsteforældre, fordi forældrene rejste ud i Europa for at finde arbejde. Bedsteforældrene døde eller kunne ikke mere tage vare på børnene, og de endte derfor på børnehjem. Marta arbejdede nu på at finde plejefamilier til disse børn.

Derefter mødte vi Vadim Bolshakov, vicepræsident fra UPF Latvia. Han kaldte sit foredrag: Familien – en skole for kærlighed. Han betragtede familien som et lille samfund. Bedsteforældrene repræsenterede fortiden, forældrene nutiden og børnene er fremtiden, sagde han. Kærligheden tømmer familierne sammen. Fred i familien giver fred i verden. For ham var det vigtigt at få familien tilbage, som det vigtigste i samfundet, i stedet for materialismen. Vadim Bolshakov var en ung mand, og hans syn på familien virkede på os skandinaver meget gammeldags. Vi fandt senere ud af at UPF tilsyneladende var en indisk sekt!

Alle partnerne fremlagde deres syn på demokrati i familierne. De baltiske Lande talte mest om familielovgivning i deres lande – en lovgivning som højst var tyve år gammel. Overskriften for Norges indlæg var: ”Hvordan det var og hvordan det er”. De stillede spørgsmålet: Kan der være demokrati i en forsamling (familie), der ikke er valgt? Danmark uddelte et sæt Kulturmosaik til alle deltagerne. Vi valgte naturligvis at fokusere på emnet ”familien”. Efter en kort præsentation af de to familietyper: Den traditionelle familie og Aftalefamilien blev materialet og mulighederne for at bruge det præsenteret. Hvert land lagde brikkerne, der handler om familier, ud på bordet. Alle blev bedt om at vælge den brik, som de forbandt med familie og forklare hvorfor for hele

forsamlingen. Det var interessant at høre de forskellige indlæg. Især partnerne fra De baltiske Lande valgte brikker, der viste flere generationer. Mange af dem var vokset op sammen med bedsteforældre.

I vores snak med politikerne fremgik det, at de havde mange problemer at slås med. I Letland er 40 % af befolkningen fra de gamle

sovjetrussiske lande, flest russere. Mange af disse betragtede den sovjetrussiske tid som ”de gode gamle dage”. Selv om Letland er et demokrati, er meget få lettere demokrater. Da vi talte med repræsentanter for Reformpartiet i parlamentet, fortalte de, at direktiver fra EU bliver hilst velkomne. De handler nemlig ofte om ting, de selv har svært ved at indføre! I det hele taget var de politikere, vi talte med, meget glade for forbindelsen til De nordiske Lande.

Projektet ”Gamle og Nye Demokratier” er i gang med at opbygge en hjemmeside på www.node-democracy.eu. Her kan man følge projektet. Næste og sidste møde bliver i Litauen til maj 2014. Det handler om mindretal.

Jeanne Bau-Madsen, næstformand i Folkevirke

Kulturelt kalejdoskop:

Kunst i det offentlige rum

I forbindelse med Folkevirkes deltagelse i det EU-støttede projekt ”Cultural Kaleidoscope” skal Folkevirke ligesom de øvrige partnere have aktiviteter inden for seks hovedtemaer. Det er det temaerne:

- Kultur/kunst
- Livsstil
- Sprog
- Højtider
- Mad
- Musik,

Hvert tema tages enkeltvis op i forbindelse med partnermøderne.

Det første tema – Kultur/kunst, valgte Folkevirke at folde ud i forbindelse med tre møder om kirkekunst. På det første møde fortalte billedkunstneren Grete Balle om sine mange udsmykninger af både nye og gamle kirker og forklarede, hvordan hun greb opgaverne an, og hvilke elementer i kirkerummene, der har haft indflydelse på hendes udsmykninger.

Det andet møde var et møde i Gentofte Kirke, hvor sognepræst Leif Ewald fortalte om Per Kirkebys meget omfattende udsmykning. En udsmykning som omfatter et stort antal kirkeruder samt selve alterbilledet.

Det tredje møde var et møde med konfirmander i Gentofte kirke. Sammen med sognepræst Leif Ewald og præstestuderende Karen Giødesen skulle de kommende konfirmander i mindre grupper give deres bud på fremtidens kirke. Det blev til meget spændende og forskellige bud på en mere vedkommende kirke. Efterfølgende skulle konfirmanderne selv stå for en gudstjeneste.

Alle tre møder blev fremlagt på et partnermøde i Spanien, hvor ideen med at indrette et kirkerum, som skulle rumme forskellige religioner afprøvet. Det blev til meget spændende debatter på tværs af religiøse opfattelser. Debatter, som desuden præsenterede studiekredsmetoden og viste dens styrker i international sammenhæng, hvor der skulle drøftes vanskelige spørgsmål.

Annemarie Balle, Formand for Folkevirke

Kulturelt Kalejdoskop:

Den europæiske mangfoldighed

Repræsentanter for folkeoplysere i Europa har holdt partnermøde om livsstil

Det EU-støttede projekt ”Cultural Kaleidoscope” er nu et år inde i sin to årige projektperiode. I projektet deltager der folkeoplysere fra foruden Folkevirke også fra foreninger i Spanien, Belgien og Tyrkiet.

Projektet fokuserer på kultur og kulturarv og har seks tematiske byggesten – kunst, livsstil, højtider, sprog, mad og musik. Der er aftalt partnermøder i alle partnerlande, og hvert møde fokuserer et enkelt tema. Til hvert møde skal partnerne aflægge rapport om, hvad de har haft af relevante aktiviteter siden sidst, ligesom der skal præsenteres og facilitere en workshop på partnermødet om det aktuelle emne.

Det er et spændende projekt, som Folkevirke er blevet koordinator for, men bestemt også krævende.

Kort før sommerferien var der partnermøde i Tyrkiet – i den lille by Vezirkörprü, som ligger godt 100 km øst for Samsun.

Partnermødet skete midt i perioden med uroligheder i Tyrkiet, og da Folkevirkes repræsentanter kom til Samsun var det præcis den dag, hvor Tyrkiets præsident Erdogan skulle tale i byen.

Hundredvis af busser med tilhængere var kørt ind til pladsen, hvor Erdogan skulle tale og

byen sydede. Der var flag og balloner over alt – og totalt trafikkaos.

Men heldigvis ingen uroligheder.

Fremme på mødestedet i Vezirkörprü var alt roligt – de bannere, som prydede byen, var for Cultural Kaleidoscope projektet, så det var festligt at se Folkevirkes logo på så mange bannere og plakater rundt om i hele byen.

Partnermødets tema var ”Livsstil”, og Tyrkiet og Vezirkörprü dannede en spændende ramme for temaet og der blev samtidig rig lejlighed til at opleve andre af projektets temaer som fx mad og sprog.

Det er tydeligt, at partnerskabet nu fungerer rigtig godt og alle ser frem til at mødes og dele erfaringer fra deres aktiviteter.

Folkeoplysere fra Belgien fortalte bl.a. om et spændende arrangement - ”Speed dating for bedsteforældre og børnebørn”, hvor de to generationer skulle tale om brugen af it og i et hurtigt og intenst forløb skulle debattere forskellige udfordringer i brugen af it.

International kulturmosaik

Folkevirke havde valgt at bruge ”Kulturmosaikken”. Først fortalte Folkevirkes repræsentanter om projektet og mulighederne,

og derefter prøvede deltagerne dialogspillet med udgangspunkt i temaet ”Hvad er fællesskab?”

Det blev til halvanden times spændende debat, og Kulturmosaikken bestod her også sin internationale prøve.

Det var interessant for Folkevirkes repræsentanter at høre de internationale kommentarer til dialogspillet.

Et festivalfoto i samlingen blev af de belgiske deltagere udlagt som frivillige, der var samlet og var glade for at et godt forløb på en aktivitet, men de tyrkiske deltagere fortolkede billedet som en årlig sammenkomst i en hjemby, hvor unge kommer tilbage for at mødes med familie og venner.

Den tyrkiske udlægning fik spanske deltagere til at fortælle om, hvordan de ofte rejser måske 800 km for at se en fodboldkamp mellem deres yndlingshold.

Sammenfattende kan man sige, at uanset nationalitet, så blev der til emnet ”Hvad er fællesskab?” valgt fotos:

- med aktivitet og mennesker på
- der udstrålede glæde og positivitet
- der viste situationer med samvær
- der viste fritidsaktiviteter, men her blev det ofte tilføjet, at aktiviteten var sekundær og samværet det primære.

Hvert partnerland fik et komplet sæt af dialogspillet i alle fem kategorier med hjem og skal inden næste partnernøde i september prøve det i deres nationale netværk. Det bliver interessant at høre mere om, hvordan spillet

kommer til at fungere i helt nye kulturelle netværk og hvilke diskussioner der bliver sat gang i!

Desuden blev det aftalt, at der skulle etableres en europæisk udgave af dialogspillet. Hver partnerland skal sende 60 fotos, og Folkevirke skal så samle brikkerne til det kommende spil.

Kommende projekter

De spanske partnere havde forberedt en spændende fotoopgave, hvor man skulle inkorporere et gammelt foto i en ny sammenhæng, så man kunne opleve, hvordan fx en bygning har ændret sig gennem de seneste årtier. Det betød at alle fik udleveret fotografier af bestemte historiske bygninger, der stadig var at finde i byen. Det blev startskuddet til en skattejagt, og når motivet var fundet, skulle hver gruppe tage et foto – hvor den historiske bygning indgik i den moderne nutid – og herved skabte vi snapshots af en rejse gennem tid – der dannede grobund for refleksion over udviklingen og de historiske rammer – og samtidig gav mulighed for os for at gå i dialog med lokalbefolkningen.

På partnernødet blev der også drøftet mulighederne for at lave en international ordbog, som skal afspejle den kulturelle

mangfoldighed i Europa. Som et eksempel på, hvordan det kan gøres, blev der drøftet de forskellige måder, som kvinder får lavet hul i ørene på og de forskellige placeringer, hullet i ørene har.

Der udspandt sig en spændende debat om det ud fra de tilstedeværende kvinder, hvor hovedparten havde fået hul i ørene – både som spæde og som voksne.

På tegnebrættets er også et europæisk kalender for højtider.

Partnermødet sluttede med et besøg hos vezirkörprüs borgmester, og borgmesteren deltog også i partnermødets afslutning, hvor der blev delt deltagercertifikater ud og optrådte med typiske tyrkiske folkedanse.

Interesserede kan henvende sig til Folkevirke for at høre nærmere om de kommende aktiviteter og muligheder for at deltage i projektet.

Annemarie Balle, Formand for Folkevirke

Om sproglige udfordringer

Møde blandt partnerne i det EU-støttede projekt "Cultural Kaleidoscope" med fokus på sprog

I forbindelse med det EU-støttede projekt "Cultural Kaleidoscope", hvor Folkevirke er koordinator, har der været holdt partnermøde i Belgien med deltagelse af repræsentanter fra foruden Folkevirke også fra Spanien, Belgien og Tyrkiet.

Mødets tema var "Sprog", derfor blev mødet holdt i Belgien, hvor der er tre officielle sprog og en løbende debat om sprog.

Mødets belgiske værter fortalte levende om de udfordringer det er at bo i et land med tre officielle sprog og de krav, det stiller til belgierne, hvis man kan tale om en belgisk nation. Efter at have deltaget i debatterne,

måtte de fleste revidere deres opfattelse af Belgien som nation. Det kan bl.a. nævnes, at Bruxelles er hovedstad for to af Belgiens regioner, mens der er seks regeringer.

I løbet af partnermødet var der mulighed for at deltage i forskellige workshops og debatter.

Stereotyper

Fra spansk side blev der bl.a. lagt op til debat om stereotyper. Alle skulle komme med eksempler på stereotyper for partnerlandene.

Det blev til spændende timer, hvor de mange bud blev drøftet og vurderet, om der blot er tale om forslidte floskler eller der er hold i nogle af stereotyperne.

Danskere blev af de øvrige nationer forbundet med ord som – nævnt i alfabetisk rækkefølge:

- Demokratiske
- Lukkede
- Nationale
- Organiserede
- Punktlig
- Reserverede
- Økologiske.

Om spanierne lød ord som – nævnt i alfabetisk rækkefølge:

- Dovne
- Drikker rødvin
- Holder ofte siesta
- Stolte

- Særlig tidsopfattelse

Om belgierne blev nævnt ord som – nævnt i alfabetisk rækkefølge:

- Drikker meget øl
- Har sproglige problemer
- Opfatter sig ofte som mere regionalt tilknyttede end som belgier.
- Spiser meget chokolade

Om tyrkerne blev der nævnt ord som – nævnt i alfabetisk rækkefølge:

- Er nationalistiske
- Er åbne
- Har stærk familiefølelse
- Tyrkiske mænd er macho

Med alle ordene på bordet blev debatten livlig.

For hver partnerland var det spændende at se, hvordan andre opfattede ens egen nation.

Nu da det EU-støttede projekt har været i gang i mere end et år, kender deltagerne hinanden godt. Det giver mulighed for meget åbne og fordomsfrie debatter, hvor man kan komme ind på emner, der kan gå tæt på og også være lidt følsomme. Men i en fortrolig atmosfære, hvor alle er interesserede i at få en god dialog, bliver dette muligt.

Værdiladede ord

Fra dansk side blev der bl.a. præsenteret en workshop om, hvordan enkelte ord kan opfattes forskelligt. En viden, som mange ofte ikke er tilstrækkeligt opmærksomme på, og derfor opstår der jævnligt misforståelser, da ord, som den ene opfatter som neutralt, kan være meget værdiladet for en anden – i enten positiv eller negativ retning.

Efter et oplæg af Dorte Mari Aggergaard og Annemarie Balle skulle deltagerne debattere ordet ”Foreigner” – ”Udlænding”.

Også her udspandt der sig en livlig debat, og der kom overraskende mange ord på banen. Det var ord som fx – nævnt i alfabetisk rækkefølge:

- Barbar
- Emigrant
- En med kulturel forskellighed
- Forskellig
- Fremmed
- Gæst
- Gæstearbejder
- Immigrant
- Mystisk
- Nabo
- Ny
- Rejsende
- Ukendt

Nogle ord var udprægede negative, andre mere positive mens atter andre var meget overraskende. Den debat gav stof til megen eftertanke hos alle.

Story telling

Også en workshop om story telling blev der plads til. I Belgien holdes der en gang om året en stor story telling-festival. En af hovedkræfterne bag den fortalte om festivalen og dens udvikling. Han gav gode eksempler på, hvordan story telling kan engagere deltagerne og give nye oplevelser. Kan, som han udtrykte det, ”bypass the brain”.

I løbet af den belgiske festival giver storytellere prøver på, hvordan historier kan fortælles, men der er desuden også plads til, at deltagerne selv oplever story telling. Det kan være lige fra simple øvelser, hvor deltagerne skal fortælle historien om deres eget navn eller historien om fx et ar, de har på kroppen.

Som eksempel på, hvordan story telling kan bruges i større skala oplevede deltagerne frilandsmuseet ”Bokrijk”, hvor der bl.a. er opstillet videoer, hvor personer med relation til udvalgte bygninger eller steder fortæller om deres oplevelser. En spændende måde at formidle historie på – og bestemt en metode, som gør historien nærværende for de besøgende.

Annemarie Balle, formand for Folkevirke

Folkevirke besøger Gent i forbindelse med EU-projekt:

Spændende debatter om juletraditioner og gavegivning

I slutningen af sidste år rejste Folkevirke til Gent i Belgien i forbindelse med et partnernøde i det EU-støttede projekt ”Kulturelt kalejdoskop”. Vi mødtes med vores partnere fra Spanien, Tyrkiet og Flandern. (Vores samarbejdspartnere fra Belgien lægger meget vægt på, at de er fra Flandern og taler flamsk). Mødets emne var helligdage og nationale fester. Så tæt op til jul var det naturligt, at vi talte om, hvordan de enkelte lande fejrer jul. Tyrkerne havde på baggrund af deres kultur valgt at fortælle om nogle andre fester.

For de danske deltagere blev det en meget interessant kulturhistorisk oplevelse. Tænk – de andre partnere aner ikke, hvad nisser er! Og de giver ikke julegaver i julen!

Flamske juletraditioner

Vores værtsfolk havde sat sig for at fortælle om, hvilke traditioner man har med hensyn til at fejre jul i Flandern, så vi tog taget til byen Sint-Niklaas. I Flandern hedder julemanden Sinterklaas, så vi var kommet til julemandens by. Vi blev modtaget af borgmesteren på rådhuset. Foran rådhuset var en statue af Sinterklaas og i rådhusalen mødte vi en rigtig Sinterklaas, som fortalte historien om den flamske julemand.

Sankt Nicolaus stammer fra Myra – i dag Demre – i Tyrkiet. Nicolaus voksede op i

rigdom omkring år 300 i Lykien (en del af det nuværende Tyrkiet), men efter sine forældres død gav han alt, hvad han ejede væk. At leve som kristen i det romerske rige var ikke ufarligt. I de første år af 300-tallet forfulgte den romerske kejser Dioklean intensivt de kristne, som blev udsat for fængsel og tortur. Blandt dem var Nicolaus, som dog blev sat fri, da Diokleans efterfølger kejser Konstantin beordrede officiel accept af de kristne.

Nicolaus blev udnævnt til biskop og brugte sit liv på at gøre godt for andre, specielt børn. Efter sin død omkring 350 blev Myras populære biskop helgenkåret og hans dødsdag – den 6. december bliver hvert år mindet i basilikaen i Myra.

I de efterfølgende århundrede blev historierne om den gavmilde helgen kendt i hele Europa, sandsynligt viderebragt af søens folk, som Sant Nicolaus også er helgen for.

Traditionen med at fejre Sant Nicolas i Holland, Belgien, Tyskland og Nordfrankrig starter omkring 1940. I Flandern kaldes han Sinterklaas. Han er klædt som en biskop fra Middelalderen med en rød bispekåbe, bispehat og –stav. Sinterklaas har en hjælper, som hedder Swarte Piet.

Allerede i slutningen af november kommer Sinterklaas med skib til Antwerpens havn. Ankomsten bliver transmitteret på tv. Den 5. december lægger børnene en gulerod i deres sko, og den sættes ved kaminen. I løbet af

natten kommer Sinterklaas ned gennem skorstenen med gaver til børnene. Han tager guleroden med sig, når han går. Den er til hans hest. Visse steder i Belgien sætter man også et krus øl til Sinterklaas. I Spanien varieres traditionen med at sætte et glas cognac i stedet for.

Til fejringen af Sinterklaas hører bestemte sange og specielle kager.

Nisser

Tilbage til nisserne! Hvor vi i Danmark pynter op med nisser fra 1. december, er nissen en ukendt figur nede i Europa. Nissen er en person i den nordiske folketro og er ikke specielt knyttet til julen. Enhver gård havde sin nisse, som boede på loftet. Hvis han blev behandlet godt af familien på gården – han skulle fx havde grød at spise – var han en hjælp, men hvis han ikke fik sin grød kunne han godt finde på at drille. Ifølge folketroen var nissen en gammel mand med en rød hue. I dag har de fleste danske familier den tradition, at man sætter risengrød frem til nisserne lillejuleaften.

Historien om julemanden

I 1931 fik julemanden sit nuværende udseende. Coca Cola ønskede dengang at få flere børn til at drikke Coca Cola og bad Haddon Sundblom om at tegne en hyggelig julemand. Selvom Coca-Colas kampagne har udbredt julemanden som en tyksak i postkasserødt og hvidt, kan man næppe sige, at de har "opfundet" figuren. Sundblom byggede på tidligere traditioner. Disney filmen "Santas Workshop", hvor der også optræder en særdeles tyk og glad julemand

(1932) har sandsynligvis også spillet en rolle i udbredelsen i den angelsaksiske del af verden. I filmen har nisserne en aktiv rolle som julemandens hjælpere.

Sådan gives gaver

Alle disse oplysninger fremkom i en diskussion omkring conferencebordet på rådhuset. Deltagerne var borgmesteren, Sinterklaas, belgiske folkemindeforskere og projektdeltagerne. Vores flamske partnere havde bedt os komme med et eksempel på, hvordan og hvornår man giver gaver i Danmark. (Fødselsdage, jubilæer og lignende gjaldt ikke). Fra dansk side havde taget en julekalender med. Belgierne havde bedt os stille vores sko udenfor hotelværelserne en aften. Næste dag lå der en gave fra Sinterklaas i skoen.

Ud fra disse eksempler udspandt der sig en interessant samtale om julens gaver – hvornår og hvordan. Spanierne fortalte om, hvordan de fejrer Hellig Trekonger med gaver, og således var der ikke to lande, der fejrede jul de samme dage med de samme traditioner.

I forbindelse med debatten fortalte de spanske partnere om en særlig tradition. Over hele Spanien fejrer man litteraturens dag på Shakespeares fødselsdag den 23. april. Den

dag er der oplæsning fra byernes torve og storytelling i skoler, på biblioteker og andre steder, hvor mennesker mødes. En god idé, som måske kan bruges her i Danmark.

Hvis man vil vide mere om Sinterklaas, findes der en mængde oplysninger på nettet. Der er desuden en beskrivelse af den diskussion, der har været især i Holland om Swarte Piet.

Nogle har kaldt brugen af figuren for racistisk. I Gent overværede Folkevirke en dukketeaterforestilling, hvor Swarte Piet var en karikeret udgave af en sort mand. Arrangørerne fortalte, at de nok måtte skifte figuren ud til næste år.

**Jeanne Bau-Madsen, næstformand for
Folkevirke**

Debatter om ”Kulturmosaik”

Folkevirke ønsker at lægge op til debat om nogle af de væsentligste samfundskulturelle elementer samfundet. Det skal gøres visuelt med et bredt udvalg af fotos, som er blevet taget landet over i meget forskellige miljøer.

Desuden ønsker Folkevirke at fremme debatten og dialogen i bl.a. studie- og samtalekredse landet over. Den proces kan sættes i gang med udgangspunkt i disse oplæg:

Introduktion

Den danske kultur befinder sig i spændingsfeltet mellem forandring og forankring. Mange begreber hvirvler i luften uden at få konkret form. På den baggrund ønsker Folkevirke med ”Kulturmosaikker” at fremme dialog og vidensdeling blandt forskellige generationer, forskellige geografiske områder og fra forskellige etniske miljøer. Folkevirke ønsker at få flere til at grave et spadestik dybere i debatten om danskhed og om, hvilke værdier det danske,

multikulturelle samfund rummer og dermed at skabe debat om det, som forankres og det, der forandres med afsæt i fem hovedområder:

- Hvad er typisk dansk?
- Hvad er kultur/hverdag?
- Hvad er tradition?
- Hvad er fællesskab?
- Hvad er familie?

Målet er skabe positive generations- og kultur møder, der giver viden om og forståelse for forskellige traditioner, værdier og kulturelle perspektiver. Det er velkendte temaer, hvis indhold og betydning kan være meget forskellige afhængig af, hvem der definerer perspektivet. Derfor ønsker Folkevirke at skabe en dybdegående debat, hvor temaerne sættes i spil i sammenhæng med spørgsmål om danskhed, dansk kulturarv anno 2013 og de kulturelle traditioner, som vedvarende er til forhandling og forvandling.

For at komme i gang med debatter og samtaler kan man fx bruge:

De 3 D'er: Debat, diskussion og dialog. Læs mere om denne metode samt om studiekredsmetoden i Jeanne Bau-Madsens ”Studiekredshåndbog” udgivet af Folkevirke i 2008.

Det gode argument = bevis

- Understøtter holdningen

- Trækker på noget som alle anerkender
- Præmis + konklusion

Sulev-metoden:

- Stil et spørgsmål
- Find tre mulige svar
- Find positive og negative sider af alle mulige svar
- Vælg det bedste svar

I Nini Jetsmarks bog ”Kogebog for ”Det gode møde” udgivet af DFS 2006 kan man læse om bl.a.:

- 1. Cafémodellen**
- 2. Gåtur som metode**
- 3. Foto som metode**

Tema: Hvad er typisk dansk

Indtil 1864 var Danmark en multinational stat. Efter tabet af Norge, Slesvig og Holsten blev Danmark en nationalstat. Danskerne blev et folk med samme sprog, historie og religion. Malerne blev sendt ud for at male den danske natur, og digterne skrev om den danske historie, naturen, det danske sprog og folk.

I dag er Danmark på grund af en stor indvandring af ”gæstearbejdere”, som de fortrinsvis tyrkiske indvandrere dengang blev kaldt, blevet en stat med en befolkning med rødder i mange forskellige kulturer.

Siden 60’erne er udviklingen hen mod et mere multikulturelt samfund fortsat, derfor er det ikke længere entydigt, hvad ”der er typisk dansk”.

Prøv at overvej:

Vælg fem billeder med motiver, der er typisk danske. Prioriter dem ud fra din egen mening. Lad et par andre deltagere gøre det samme. Argumenter for egne synspunkter. Diskuter.

Tema: Hvad er kultur/hverdag

Hvad er kultur?

Kultur er først og fremmest menneskeskabt. Kultur er bl.a. omgangsformer, adfærd, vaner, holdninger og traditioner. Det er også finkultur som fx litteratur, billedkunst, teater, film og musik.

Hvis man skal prøve at komme med en definition på kultur, kunne det lyde sådan:

Kultur er den sammenhængende helhed af tro, moral, værdier og vaner, der tilsammen danner grundlaget for en befolknings adfærd, love og skikke.

En befolknings kultur er ikke nødvendigvis sammenfaldende med sprog- og landegrænser. Der kan godt være mange kulturer inden for et lands geografiske grænser. I vores multikulturelle lande i Europa og USA findes der mange forskelligartede kulturer, hvor det enkelte menneske har et større tilknytningsforhold til en befolkningsgruppes kultur end til selve statsdannelsen.

Jo ældre og jo mere homogen en statsdannelse er, des større sammenfald bliver der mellem statens og kulturens grænser. Danmark kan opfattes som et afgrænset kultur- og statsområde.

En af de menneskeskabte dele af kulturen er sproget. Sproget er det middel, mennesker kommunikerer med, og via sproget bliver de vigtigste kulturelementer videreført. Ofte er sprogforskelle alvorlige kulturbarrierer. Sproget bliver brugt til at udtrykke vores tanker og følelser. Fælles sprog giver en fælles følelse af tryghed og fællesskab.

Gennem sproget kan man udtrykke skjulte holdninger ved bl.a. at bruge ironi, sarkasme eller humor.

Sproget rummer også høflighedsudtryk. De betyder forskelligt i forskellige kulturer. I de kinesiske og japanske sprogområder lægges der afgørende vægt på høflighed og positive udtalelser - noget man tager mere let på i fx Danmark.

De enkelte kulturer bruger kroppen meget forskelligt. En dansker bruger fx sin krop væsentligt mindre end en italiener. Sproget og kropssproget er nogle af de vigtigste kulturbærere, der findes. At lære en fremmed kulturs sprog og kropssprog er en stor opgave, da læreprocessen starter allerede i barneårene og er dybt forankret i den enkelte person.

Religioner

Holdninger til andre mennesker, arbejde og familieliv har ofte indflydelse fra ens religion. Religionernes betydning er ofte overset i mange sammenhænge i vores kulturkreds, men i andre befolkninger er denne faktor selve grundlaget for adfærd, økonomisk og politisk tænkning. Religion har i nogle stater betydning for borgernes frihed.

Historie

Verdens forskellige lande har hver deres egen historiske baggrund. Nogle lande er gamle statsdannelser som Danmark. Andre er kun nogle få årtier gamle som fx mange østeuropæiske lande. En gammel statsdannelse har haft mange år til at udvikle egne skikke, sædvaner og holdninger, og har derfor ofte deres egen kultur. Unge stater og stater, der er dannet på tværs af sproglige og befolkningsmæssige skel, har ofte ingen fælles kultur.

Tema: Hvad er tradition?

”I alle kulturer og samfund rummer menneskers liv elementer, som er overtaget fra den foregående generation. Typiske eksempler er bestemte skikke i forbindelse med årets højtider i dansk sammenhæng fx:

- Jule- og påskeskikke
- Livets højtider, fx dåb, bryllup og begravelse
- Individuelle livsovergange, fx fødselsdage og jubilæer.

Materiel kultur i form af madkultur, klædedragt, brug af farver, håndværksteknikker mv. kan karakteriseres som traditioner, når praksis har rødder i ældre (lokal) praksis. Mundtlig overlevering af folkesange, eventyr og sagn udgør en særlig form for traditioner.”

*Citat fra "DEN STORE DANSKE",
Gyldendal*

Tema: Hvad er fællesskab?

”I daglig tale henviser fællesskabsbegrebet til, at flere personer er *fælles* om noget bestemt. Det er netop den fælles genstand, der definerer fællesskabet, og ofte associeres fællesskab til fælles ståsted, enighed og indbyrdes solidaritet mellem deltagerne.”

Kilde: www.Leksikon.org

Tema: Hvad er familie?

Familiemønsteret ændrer sig fordi samfundet ændrer sig.

Tidligere tilhøret man enten arbejdere eller borgerskab. Nogle få tilhørte adelen. Orden, punktlighed og tilpasning var de herskende egenskaber. I dette samfund var familien knyttet til den omgivende slægt i et netværk af onkler, tanter, fætre og kusiner. Børnene voksede op med en bevidsthed og viden om forfædrenes traditioner og måder at gøre tingene på. Tilværelsens mål var klart. Formålet var at forberede de kommende generationer til at gøre som de tidligere i følge traditionerne havde gjort.

Den sociale struktur var fast - den sociale mobilitet var nær nul. Der var så og sige ingen skilsmisser. Dette betød ikke, at ægteskaberne nødvendigvis var lykkelige.

”De glade 60’ere”

Frem til slutningen af 1960’erne var samfundets leveregler delt op i frihed og pligter. De fleste levede efter de samme normer og regler hele livet.

Op gennem 1960’erne havde familien udskilt sig fra det omgivende samfund og høje mure omgav privatlivet. "My home is my Castle". Der tales om privatlivets fred og om ejendomsrettens ukrænkelighed.

Mange familier har ikke længere tæt forbindelse til fjernere slægtninge. De ældre bliver sendt på plejehjem og bor ikke længere i en aftægtsbolig sammen med børn og børnebørn.

Man kan spørge, hvorfor trækker familierne sig tilbage fra det net af forbindelser den havde i det nære samfund?

Hvorfor foretrak venskabet med de nærmeste slægtninge frem for forbindelserne til de koncentriske cirkler af onkler, tanter, naboer og forskellige kammeratskabsgrupper? Hvorfor beslutter familien at bryde med rækken af generationer, ikke længere at følge sædvane og tradition i tilrettelæggelse af tilværelsen, ikke længere at opfostre sit afkom til videreførelse af fædrearven?

Og endelig, hvorfor beslutter familiens forskellige medlemmer, at andre værdier i tilværelsen er vigtigere end de familiære?

Dette er vanskeligt at besvare. Men måske er det en nødvendig ændring! Samfundet er ændret. Vi lever ikke mere i et agrar samfund, men er på vej ud af informationsamfundet.

Den romantiske kærlighed har fortrængt de materielle hensyn, der før var forbundet med pardannelsen. Ejendom og herkomst har måttet vige for personlig lykke og individuel selvudfoldelse som kriterier ved valget af partner.

Tidligere var familie i højere grad en produktionsenhed end en følelsesmæssig enhed. Før var den en mekanisme, der

overførte ejendom og position fra generation til generation. I takt med at lønarbejderfamilien bliver en udbredt familieform ændres familiens relationer.

I den moderne familie knyttes dens medlemmer stærkere til hinanden, og man sætter et skjold om privatlivet. Nu træder hengivenhed, kærlighed og sympati ind i stedet for, at man værdsatte familiens medlemmer for, hvad de repræsenterede eller kunne udrette.

Aftalefamilien

I det moderne samfund hersker det, man kan kalde "kaos". Man lever i en individualkultur. I dag kræver det selvstændighed, omstillingsevner og kreativitet at begå sig. Man er hverken fastlåst i en bestemt samfundsklasse eller en geografisk placering.

I den moderne familie er begge forældre som regel tilknyttet arbejdsmarkedet og børnene bliver passet uden for hjemmet i en offentlig dagpasning. Teenagere går i klub eller passer sig selv. Derfor må den moderne familie organisere og aftale sit fællesskab (aftalefamilien) og på den måde sikre, at man ved, hvor man har hinanden, får arbejdsopgaver udført og får fastholdt den nødvendige omsorg og gensidige støtte.

Rollemonstre

Medens kvinderne i mellemkrigsårene holdt op med at arbejde, når de blev gift eller i hvert fald når det første barn kom, forbliver de i dag på arbejdsmarkedet.

Mødrenes tilknytning til arbejdsmarkedet har ændret rollemønstret i kernefamilien. I den traditionelle familie var faderen den i familien, der havde forbindelse til det omgivende samfund, mens moderen stod for de følelsesmæssige relationer i familien. I dag er begge roller ens. Vi har fået den før omtalte aftalefamilie.

Parforhold

Frem til 1960'erne måtte man formalisere et samliv af moralske og anstændighedsmæssige grunde. Samliv var således ensbetydende med ægteskab.

I dag lever mange forældre i et papirløst forhold.

Pasningsordninger

I institutioner og på skoler er der stor overvægt af kvinder.

Vuggestuer, børnehaver, SFO'er og folkeskoler har overtaget meget af børneopdragelsen. Børnene kan derfor komme til at mangle identifikationsobjekter, tætte relationer til voksne. Institutionerne kommer i flere sammenhænge til at fungere som rådgivere og udøvere af opdragelsen af børnene. En opdragelse som i en vis udstrækning vil bygge på en teoretisk viden om emnet og ikke på dybtgående viden om den enkelte families traditioner og værdigrundlag.

Familiens skjold bliver gennembrudt, fordi familien ikke mere er en veldefineret størrelse. Det offentlige "blander" sig i opdragelsen af børnene.

Den moderne familie

Danske børn har det i almindelighed godt. I dag fødes flest ønskebørn, og forældrene bruger mere og mere tid på dem.

Arbejdsmarkedet har indført begreber som barnets første sygedag, omsorgsdage og mulighed for forældreorlov, som bruges af de fleste.

Også bedsteforældrene er blevet et aktiv i den moderne familie. De kan ofte træde til ved sygdom og forældres ekstraarbejde.

Den moderne families styrke er, at den opdrager til demokrati, selvstændighed og giver børnene evner til at foretage en

kvalificeret stillingtagen til de problemer, de måtte møde. Og det er disse færdigheder, de har brug for i dagens Danmark.

*Jeanne Bau-Madsen, næstformand i
Folkevirke*

Folkevirkes ”Kulturmosaik” modtaget med begejstring

Folkevirke præsenterede sin nye aktivitet ”Kulturmosaikken” på Bornholm i juni

Gennem de seneste måneder har Folkevirke indsamlet snapshots af Danmark anno 2013. Der er samlet snapshots ind over hele

Danmark på tværs af alle skel – alder, køn, etnicitet, religion – fra danskere og folk på gennemrejse i Danmark i både små og store byer.

Indsamlingen er sket ved dels at sende engangskameraer ud og dels ved at bede folk om at tage fotos med deres mobiltelefoner.

Resultatet er blevet en samling på mere end 300 fotos.

De mange fotos er blevet trykt som brikker til et dialogspil. Det er blevet til fem spil – et for hvert af de fem spørgsmål, som skulle

besvares med et fotosvar. Det er blevet til 50 fotosvar i hvert spil.

Desuden er der blevet trykt et samlet sæt med et udvalg af fotografier fra hver spørgsmålskategori.

Da dialogspillene skal bruges til at sætte gang i en samtale, er der desuden blevet trykt fem foldere med debatoplæg, spørgsmål samt forslag til yderligere læsning.

Det er tanken, at spørgsmål, dialogspil og foldere skal bruges i mange sammenhænge – både til møder i Folkevirkes kredse landet over, ved udstillinger på fx aktivitetscentre og biblioteker, så derfor er der også fremstillet 40 plancher, som hver måler 60 x 60 cm.

Hele dette materiale er nu taget i brug flere steder, ligesom det kan ses – og downloades – fra Folkevirkes hjemmeside.

Første præsentation skete på Bornholm i samarbejde med Erindringscenter Bornholm, som har til huse i Rønne. Sammen med centerets daglige leder Jens Rehfeld blev der arrangeret en udstilling og en debatertermiddag.

Udstillingen varede fra mandag til fredag, hvor den så flyttede op til Folkemødet i Allinge. Folkevirke havde fået en plads i Dansk Folkeoplysnings Samråds telt. Her blev debatmaterialet vist, og om lørdagen havde Folkevirke fået en time til at lægge op til debat om et af de fem emner. Valget var faldet på spørgsmålet ”Hvad er fællesskab?”

På debatmødet orienterede Folkevirkes formand Annemarie Balle først kort om baggrunden for Kulturmosaikken, mens leder

af Erindringscenter Bornholm, Jens Rehfeld, lagde op til debat om begrebet fællesskab. Derefter fik deltagerne mulighed for at vælge netop den brik, som de mente bedst viste begrebet fællesskab. Derefter udspandt der sig en spændende dialog om deltagerens opfattelser af fællesskab.

I løbet af folkemødets åbningsdage delte Folkevirke blade og præsentationsmateriale ud og deltog i en lang række debatter og fik samtalen med mange af de andre folkeoplysnere og meningsdannere, som deltog i Folkemødet.

Det var et spændende arrangement på Bornholm med rig lejlighed for dialog og debat. Et folkemøde, hvor der var mulighed for samtaler på tværs af alle skel – helt i tråd med Folkevirkes formålsparagraf.

Annemarie Balle, formand for Folkevirke

Kvindestemmer '13:

Inderlighed og dybde

Da Folkevirke sammen med Kvinder i Musik og Dansk Blindesamfunds Kvinder slog dørene op for Kvindestemmer '13 den 14. april blev der samtidig slået dørene op for en eftermiddag fyldt med inderlighed og dybde.

Kvindestemmer er en eftermiddag, hvor de kunstneriske udtryk veksler mellem litteratur, poesi, billedkunst, sang og musik". Det var syvende gang Kvindestemmer blev arrangeret, og denne eftermiddag blev holdt i Huset i Magstræde i København med flotte navne som forfatteren Janina Katz og den kurdiske musiker Mizgin.

I år var det Dorte Mari Aggergaard, der som konferencier bød velkommen og på inspirerende vis præsenterede kunstnerne og styrede dialogerne.

Band Ane med Ane Østergaard som den drivende kraft og Else Ganoux på guitar indledte med deres elektroniske musik. Undervejs fortalte hun om sin musik og de

udfordringer, hun stiller sig selv for at nå frem til de musikalske udtryk, hun ønsker. Udtryk, som leder tankerne hen mod naturens lyde - vind, vand og fugleskrig. Sidst fik publikum en prøve på den musik, som skal følge kortfilmen "Skørping-jæger"

Oversætteren Mette Holm fortalte derefter om sine svære overvejelser, når hun skal oversætte japanske tekster. Mange kender Mette Holm fra hendes meget roste oversættelser af Murakami. På denne eftermiddag fortalte Mette Holm om sine ønsker om at oversætte den gamle "Pudebogen" fra 1002. En oversættelse, som de fleste oversættere undslår sig, da teksten er vanskelig. Der foreligger mange deloversættelser, som Mette Holm i løbet af de kommende år dykker ned i, nu hun har modtaget Statens Kunstfonds treårige arbejdslegat.

Mette Holms udfordringer er ikke kun af sproglig karakter, men bl.a. også det at kunne ramme sprogtonen præcist og få sat ord på den særlige humor, som bøgerne rummer.

Mette Holm gav prøver på forskellige af hendes oversættelser fra japansk og kom med personlige og inderlige betragtninger over den japanske kultur.

Da den polsk fødte forfatter Janina Katz fortalte om sine digte og læste op af dem, var det noget af den samme inderlighed, der

bredte sig i rummet. Hun læste op af digte, som var ramte dybt – det kunne være om døden, livet og kærligheden.

Fælles for Janina Katz' udtryk er, som hun selv udtrykte det, er livets fanatiker.

Hun sluttede af med nogle overraskende betragtninger og leg med ordet ”bæredygtig”. Et forslidt ord, som efter Janina Katz' mening bruges i flæng og efterhånden er helt meningsløst. En holdning hun udstillede nådesløst i et muntert digt – ”Om bæredygtighed”.

Forfatteren Mette Moestrup læste bl.a. op af sin seneste digtsamling ”Dø, løgn, dø” og fortalte om sine mange kvindelige forbilleder.

Hendes oplæsning var inciterende og rytmefyldt. En oplæsning, som gav publikum en ny oplevelse af Mette Moestrups digte, ligesom de fik et godt indblik i den verden af ord og billeder, som driver Mette Moestrups forfatterskab.

Eftermiddagens andet musiske indslag var Band Mizgin. Musikeren Mizgin har kurdiske rødder og den kurdiske musiktradition er tydelig. Men den er tilføjet noget andet, som gør musikken meget nærværende også hos et publikum, der ikke er fortrolig med kurdisk musik.

Mizgin har selv komponeret en række af stykkerne og fremførte dem med en fantastisk

stemme. Spændende var det også at høre hendes fortolkning af den danske folkemelodi ”Det var en lørdag aften”, som hun fik tilført nogle overraskende pointer.

Eftermiddagen sluttede med forfatteren Helle Merete Brix, som foretog punktnedslag i sin essaybog ”Sex, frihed og fatwa”. Hun kommenterede bl.a. på emner som sindssygdom, fobier, forældre og kærlighed.

Kærlighed er, sagde hun bl.a. at lytte til et åndedræt, der ikke er ens eget.

Smuk formuleret.

Dermed blev der sat punktum for en fantastisk eftermiddag, hvor alle kunne gå videre i livet med inspiration og nye indfaldsvinkler på måske velkendte situationer.

Annemarie Balle, formand for Folkevirke

Et liv med kunsten

Spændende causeri af Bitten Damgaard om sit parløb med ægtefællen Aage Damgaard

- Vi levede af at producere skjorter, men det var nu sjovere at beskæftige sig med kunst.

Sådan indledte Bitten Damgaard sit causeri om sit liv med kunsten, hvor hun fortalte levende om sit mangeårige ægteskab med Aage Damgaard og deres drift af Anglifabrikken i Herning.

Et liv, hvor arbejde og kunst har snoet sig ind i hinanden – med visioner om, hvordan en fabrik skal indrettes og med kunstnere som fast følgesvende på fabrikken.

At kunsten kom til at fylde så meget i Bitten og Aage Damgaards liv stod ikke skrevet nogle steder. Aage Damgaard var ordblind, så skoletiden var ikke præget af den store glæde.

Men, som Bitten Damgaard sagde, så har det handicap måske skærpet Aage Damgaards musiske evner.

På Ry Højskole, at han blev introduceret til en ny verden, og hans senere møde med kunstneren Axel P. Jensen introducerede ham for alvor til moderne kunst.

Det var Aage Damgaard, som i de første år var den drivende kraft, når ægteparret skulle købe kunst. Deres valg faldt på unge, ukendte kunstnere, som dengang ikke kunne sælge deres værker. Det blev kunstnere som Asger Jorn og Carl-Henning Pedersen.

Aage Damgaard mente, at kunsten har en meget stor betydning for hele vores tilværelse, derfor skal den også være synlig i arbejdslivet.

Det blev den bestemt også – Hele Anglifabrikken fremstod som et kunstværk – her var ikke kun enkelte billeder på væggene.

Den kendteste udsmykning er den 1.000 kvadratmeter cirkulære mur, som Carl-Henning Pedersen har udsmykket og så de mange skulpturer af Pierro Manzoni. Ud over hos familien, så findes den største samling af Manzonis arbejder i dag i Herning.

Bitten Damgaard øste generøst ud af sit liv med kunsten til glæde for de folkevirkere, som havde fundet vej til Herning.

Annemarie Balle, formand for Folkevirke

"Kvinder i forskning"

Astrofysikeren Anja C. Andersen lagde op til debat under overskriften "Kvinder i forskning".

I efteråret arrangerede Folkevirke i samarbejde med Kvindernes Bygning en debateftermiddag, hvor astrofysikeren Anja C. Andersen lagde op til debat under overskriften "Kvinder i forskning". For, som Anja C. Andersen sagde indledningsvis, så er kvinder stadig underrepræsenteret i forskningen og flere kvinder end mænd dropper ud af en forskningskarriere.

- Efter ph.d.-graden, falder de stødt og roligt fra, og der bliver få i toppen. Pibeline lækker hele vejen fra ph.d. til professor.

Anja C. Andersen stillede de retoriske spørgsmål: "Er det et problem? Eller er det bare sådan, at kvinder vælger en karriere fra?" Anja C. Andersen svarede delvist ved bl.a. at sige, at nogle kvinder gør det måske frivilligt, mens andre fornemmer de vanskeligheder og barrierer, der kan være undervejs.

- Et frit valg eller fravalg kan næppe forklare et så markant fald fra trin til trin i karrieretrappetegen. Desuden må det betyde et tab af talent og mangel på diversitet i forskningen.

- Såfremt kvinder og mænd er lige kloge, så må den skæve kønsfordeling betyde, at vi har mænd i toppen af dansk forskning, som er

mindre begavet end de kvinder, som kunne have siddet der.

Anja C. Andersen gav en række eksempler på skævvridningen i den danske forskningsverden og pegede på tendensen med, at mænd typisk vælger mænd, når nye stillinger skal besættes. Men, tilføjede hun, overraskende nok vælger kvinder typisk også mænd til de nye stillinger. Efter oplægget udspandt der sig en livlig debat.

Annemarie Balle

Folkevirkes efterårslejr for bedstemødre og børnebørn 2013:

Oplevelsesrig efterårsferie

Atter i år har Folkevirke arrangeret en lejr for bedstemødre og børnebørn i efterårsferien. I år havde 25 børn, 11 bedstemødre og en bedstefar fem hyggelige og spændende dage i DUIs lejr på Vejlbj Fed.

Lejren var som altid planlagt, så børn og bedsteforældre har mulighed for en masse frisk luft og socialt samvær. Hver familie har sit eget værelse, så man kan gå og lukke sin dør, hvis man trænger til fred, hygge med fx oplæsning eller alle blot trænger til at komme tidligt i seng. Bedsteforældrene er enige om, at børnene skal have mulighed for at lege uden alt er planlagt af de voksne. Derfor ligger lejren et sted, hvor der er mulighed for at både store og små børn kan lege uden at komme noget til.

I år var der mange nye deltagere. Bedstemødrene bliver skiftet ud, når deres børnebørn er blevet for gamle til at deltage. Der er mange bedstemødre der er kede af, at de ikke selv skal deltage mere. Folkevirke modtager hvert år, når lejren nærmer sig, mails fra bedstemødre, der ønsker os en god lejr og beklager, at de ikke skal deltage.

Nogle fællesarrangementer havde vi dog planlagt. Tirsdag havde vi sportsdag. Heldigvis var vejret fint, så vi kunne konkurrere i stafetløb med en pinocchikugle i munden. Den skulle spyttes ud i en sovseskål, før man gav stafetten videre.

Desuden bowlede vi med hvidkålshoveder. Keglerne var tomme mælkekartoner fyldt med sand. Vi havde fem discipliner og sluttede dagen med en rundbolds kamp. Alle børn og bedsteforældre deltog i legene, og der var sved på panden, da sportsdagen sluttede.

Næste dag tog vi på udflugt til Madsby Legepark ved Fredericia. Her var legepladser til både store og små, der blev fremstillet æblemost, arrangeret skattejagt, og der var dyr at se på. Desuden var der et lille tog, der kørte os til en mini by, der forestillede Fredericia i 1849. Fredericia var på det tidspunkt en fæstningsby, og i Den Første Slesvigske vandt Danmark i et slag mod tyskerne ved byen. Især de større børn var meget imponerede over de flotte huse, købmandsgårde og kirker, som var lavet i forholdet 1 til 10 af de rigtige materialer. Opholdet i byen blev afsluttet med, at børnene blev bevæbnet med forladergeværer i træ. Derefter gik den vilde jagt over voldene!

Om aftenen var der natløb med fem poster og derefter skattejagt. Vi var delt i tre hold – alle børn sammen med deres egen bedstemor. Selv om alle havde lommelygter, er det rart at have sin bedstemor i nærheden, når man går i mørket. Dagen blev afsluttet med varm kakao og kage. Desuden blev en del af skatten fortæret.

Torsdag var sidste dag, hvor vi skulle samles til festmiddag og optræden. Dagen gik med forberedelserne. De tre hold havde dagen før fået til opgave at skrive en sang om lejren, som skulle fremføres om aftenen. Sangen skulle skrives, og der skulle øves. Nogle af børnene øvede sketches og fandt rekvisitter, andre fandt pynt til bordet ude i naturen. En

gruppe bedstemødre var travlt optaget i køkkenet med at forberede flæsksteg og islagkage.

Det blev en hyggelig middag med fin mad, en kort tale af lederen og hurra for alle de børn, der havde fødselsdag i oktober. Derefter fulgte der optræden, som ind i mellem var så morsom, at tårene trillede.

Sidste dag skulle der ryddes op og pakkes. Men først læste Clara og Alberthe op, hvad de havde skrevet i lejrens dagbog.

Alle skiltes med ønsket om at mødes næste år, og vi blev enige om, at reservere lejren til efterårsferien 2014. Mange nye venskaber var indgået, og alle var enige om, at det havde været alle tiders lejr.

***Jeanne Bau-Madsen, næstformand i
Folkevirke***

Beretninger fra Folkevirkes kredse

REGION HOVEDSTADEN

Bornholm

Kontakt:

Marianne Kofod Pedersen, Svanekevej 32,
3740 Svaneke. Tlf. 56 49 21 65.

København

»På Folkevirke«

Folkevirkes litteraturkreds ”på Folkevirke” i
København

Folkevirkes Litteraturkreds i København
mødes gennem sæsonen 10 torsdage fra kl.
12.00 – 14.30 i mødelokalet ”På Folkevirke”,
Niels Hemmingsens Gade 10.3. 1153
København K.

Der er i gennemsnit i år 18 deltagere til
studiekredsmøderne om litteratur. Det er et
fint antal, når der skal drøftes emner på tværs
i studiekredsen, men der kan godt deltager til
et par stykker mere, hvis der er nogen, der har
lyst til at være med til at læse og diskutere
bøger sammen med andre meget aktive og
interesserede læsere.

På skift kommer en af deltagerne med et
aktuelt oplæg ud fra den valgte bog, hvorefter
alle er meget aktive. Der kommer altid mange
forskellige synspunkter frem i løbet af
debatterne.

Vi vælger bøger for et halvt år ad gangen for
at give plads til at inddrage evt. nye
spændende emner, der måtte dukke op.

I 2013 har vi taget udgangspunkt for aktuelle
debatter i følgende bøger:

Kontakt:

Britta Poulsen, tlf. 46 36 56 32, e-mail:
britta.poulsen@privat.dk.

Folkevirkes københavnerkreds

I september 2013 inviterede Folkevirke i
København til en møderække med temaet
”Kvinde Kend din Ret”. Deltagerne mødtes
fire tirsdage i rad fra kl. 16.00.

Oplægsholderne var en jurist og eksperter fra
Nykredit.

Tirsdag den 10. september 2013 ”Daglig
økonomi, boligøkonomi mv” ved
kreditspecialist Karin Steffensen
(ka@nykredit.dk).

Tirsdag den 17. september 2013

”Pensionsregler, opsparingsordninger, pensionsforsikringer alderspension mv.” ved seniorformuerådgiver Johnny Kirkeby (joki@nykredit.dk)

Tirsdag den 24. december havde vi ventet besøg af en jurist. Desværre meldte hun sig syg, så Folkevirke overtog mødet. Deltagerne var kvinder fra bl.a. Danne Stiftelsen, Etniske Kvinders Samråd og medlemmer af Folkevirke. Da dette var det tredje møde kendte deltagerne hinanden godt, og Folkevirke besluttede at afprøve et materiale, vi har udviklet. Vi kalder det Kulturmosaikken. Det er et materiale som ved hjælp af billedkort lægger op til samtale og debat om 5 forskellige emner. Vi valgte emnet ”Familie”. Vi havde en meget hyggelig eftermiddag og lærte meget nyt om hinandens kultur.

Tirsdag den 1. oktober 2013 kl. 16.00 til ca. 19.00

Cand. jur. Anna Nørgaard Staun holdt oplæg om emnet ”Pensionsrettigheder ved ægtefælleskift”

Alle dagene var der oplæg efterfulgt af debat og spørgsmål.

Hele kurset kostede kr. 125 og inkluderede kaffe/te og en let anretning.

Kurset blev holdt hos Folkevirke i Kvindernes Bygning, Niels Hemmingsens Gade 10,3.

Kontakt:

Jeanne Bau-Madsen tlf. 45 85 65 92

Københavns Vestegn

Vi har haft et dejligt og givende år i Folkevirkes litteraturkreds på Københavns Vestegn. Kredsen har i 2013 været samlet seks gange. Folkevirkes litteraturkreds på Københavns Vestegn har haft et roligt år, præget af seks meget forskellige bøger, som er blevet grundigt debatteret af de ca. 12 deltagere. Hver bog bliver fremlagt og grundigt analyseret af et af medlemmerne - og så går diskussionen i gang!!

Der kommer altid mange forskellige synspunkter frem i løbet af debatterne.

Det forsøges hver gang at inddrage eventuelt nye og aktuelle emner.

Følgende bøger har dannet udgangspunkt for årets debatter:

”Profeterne i Evighedsfjorden” af Kim Leine;
”Sorg og Camping” af Lone Hørslev;
”Kamma” af Marie Helleberg; ”Darling Jim” af Christian Mørk; ”Pompeji” af Robert Harris; ”Mit liv som banditternes dronning” af Phoolan Devi og ”Dandy” af Jan Guillon.

Alle sammen spændende bøger som bragte os vidt omkring både geografisk og litterært.

Da litteraturkredsen nu har bestået i 20 år, blev vi enige om, at det burde fejres med et besøg på et af de steder, hvor guldalderens forfattere mødtes.

Valget faldt på Bakkehuset, hvor Kamma Rahbek ”holdt hof” med den tids mest prominente kunstnere og med en meget vidende guide til at vise rundt og fortælle muntre historier om den tid og livet i og

omkring Bakkehuset, blev det en ganske festlig og god oplevelse.

Derefter måtte vi finde et godt spisested og det blev Hansens gamle Familiehave på Frederiksberg.

At dagen blev vellykket fremgik af følgende slutbemærkning fra en af deltagerne:

”Hvorfor gør vi ikke det her hvert år?”

Ellen Kristiansen

Kontakt:

Formand Ellen Kristiansen,

Vegavænget 11, 2620 Albertslund

Tlf. 43 64 62 07

Næstformand Ingelise Olsen

Kasserer Ellis Grønvold

Suppleant/revisor

Anne Birthe Kyed

Folkevirke i Lyngby

Folkevirke i Lyngby har gennem 2013 haft flere aktiviteter for lærere, ledere og andre interesserede.

I 2013 har Folkevirke i Lyngby holdt tre møder.

I januar havde kredsen debat med Heidi Bork Hansen, som har arbejdet som psykiater i Vridsløselille Statsfængsel. Det var en interessant eftermiddag i Fuglevad Mølle.

Heidi Bork Hansen fortalte levende om sine møder med de hårdeste kriminelle i Danmark.

Den 16. marts havde kredsen debat med Jytte Abildstrøm. Hun var meget positiv og fornøjelig. Fuglevad Mølle var fyldt til sidste plads.

I september havde Folkevirke i Lyngby inviteret til en omvisning i Wiinblads Hus i Lyngby med efterfølgende frokost på Frilandsmuseet. Wiinblads nabo og chauffør Rene Schultz fortalte levende om Bjørn Wiinblads liv og hans kunst.

I november fik vi, som vi plejer, besøg af Tore Leifer i Fuglevad Mølle. Han fortalte og spillede musik fra Porgy og Bess for et interesseret publikum.

*Jeanne Bau-Madsen, formand for
Folkevirke i Lyngby*

Kontakt:

Formand Jeanne Bau-Madsen

Tlf. 45 85 65 92

Kasserer Annette Albrecht

Tlf. 45 87 43 67

Ella Buck

Tlf. 45 82 22 42

Lene Hjeds

Tlf. 45 81 61 31

Eva Ladekarl

Tlf. 45 87 73 77

Lyngby læsekreds

Lyngbykredsens læsekreds var oprindelig en foredragskreds, der blev startet i 50'erne af Gudrun Nielsen og Karen Albrethsen fra Dansk Kvindesamfunds Virumkreds. Kredsen havde 12 dengang medlemmer, der mødtes i Gudrun Niensens kælder.

Lyngbykredsen er udgået fra denne kreds og mødes en gang om måneden på skift hos kredsens medlemmer. Møderne varer fra kl. 11 til ca. kl. 15. Vi læser både danske og udenlandske forfattere, og dato og titel for næste bog aftales inden vi skilles.

P.t. er der 8 medlemmer i kredsen. Det er et fint antal, når der skal drøftes emner på tværs i studiekredsen.

På skift kommer en af deltagerne med et aktuelt oplæg ud fra den valgte bog, hvorefter alle er meget aktive. Der kommer altid mange forskellige synspunkter frem i løbet af debatterne.

I årets løb har følgende bøger dannet udgangspunkt for debatterne:

Anne B Ragdes ”Berlinerpopleerne”, ”Eremitkrebsene” og ”Ligge i grønne enge”; Søren Kierkegaards ”Forførerens dagbog”; Sofi Oksanens ”Renselse”; Erik Valeurs ”Det syvende barn”; Per Pettersons ”Aske i munden, sand i skoen” samt ”Jeg forbander tidens flod”; Erik Aalbæk Jensens ”Magtens Folk”; Julian Barnes ”Når noget slutter” og Colm Toibins ”Brooklyn”.

Kontakt:

Jeanne Bau-Madsen

Tlf. 45 85 65 92

Læsekreds i Birkerød

Læsekredsen i Birkerød har eksisteret i flere år. Der er fokus på debat om et aktuelt emne – afsættet tages i den valgte bog. For at sikre så høj grad af aktualitet, vælges bøgerne med kort varsel. Ved møderne diskuteres de læste bøger og nye titler findes.

I løbet af 2013 har der været aktuelle debatter ud fra følgende bøger:

Følgende dage har der været afholdt møder og læst de nævnte titler.

17.01.13. Aase Schmidt: Historien om mit hjerte.

19.02.13. Barbery Muriel: Pindsvinets elegance.

21.03.13. Daniel Glattauer: God mod Nordenvind.

02.05.13. Gretelise Holm: Jesus, pengene og livet.

26.06.13. Sue Monk Kidd: Biernes hemmelige liv.

24.09.13. Victoria Hislop: Øen.

14.11.13. Clara Kramer: Claras krig.

Jeanne Bau-Madsen

Kontakt:

Jeanne Bau-Madsen

Tlf. 45 85 65 92

REGION NORDJYLLAND

Folkevirke i Vesthimmerland:

Spændende år med rød tråd

Folkevirke i Vesthimmerland holdt traditionen tro generalforsamling i forbindelse med kredsens februar møde. Tidspunktet for generalforsamlingen er valgt, fordi Folkevirke i Farsø denne dag også er klar med sit program for sæsonen 2013-2014.

I 2014 blev generalforsamlingen holdt den 3. februar på Farsø Hotel, hvor der deltog 22 folkevirkere.

Formand Karen Pihlkjær indledte sin beretning ved at nævne, at ved en generalforsamling er der tradition for, at man ser tilbage på året, der er gået – ser på de gode og de dårlige oplevelser.

Samtidig er der en vis spænding om, hvordan det nye år spænder af.

Hvordan er året forløbet?

Man stiller sig selv spørgsmålet.

Har vi levet op til DET ansvar, der er ved at arrangere gode, afvekslende foredrag, der gør en forskel, og som kan leve op til Folkevirkes formålsparagraf om Social – Kulturel – Politisk Oplysning.

Vi er en landsdækkende, tværpolitisk oplysningsvirksomhed, som blev grundlagt i 1944 af kirkeminister Bodil Koch.

”Bevægelsen”, som den bliver kaldt, har 70 års jubilæum i 2014.02.11 Folkevirke ønsker en forpligtende, åben og fordomsfri dialog –

der arbejder på tværs af alle skel – (sociale, kulturelle, politiske, geografiske, religiøse og aldersmæssige).

Formålet er at bringe nyt initiativ til oplysningsarbejdet og dermed give deltagerne et bedre fundament for at deltage i den demokratiske proces i samfundet.

Som formand for Folkevirke Vesthimmerland kan jeg bekræfte, at bestyrelsen endnu en gang har gjort deres yderste for at leve op til de kerneområder, som vi står for – helt i tråd med, hvad der kan kræves af os.

Men året 2013 blev ikke et år som de mange foregående år. Det blev for Folkevirke Vesthimmerland et år, vi aldrig vil glemme. Det er året, som har gjort dybt indtryk på os – for familien, venner, bestyrelsen og studiekredsen.

Vi mistede to medlemmer, der hver på deres måde har gjort et stort arbejde – en frivillig indsats for Folkevirke.

Det drejer sig om Inge Roed og Inger Poulsen.

Inga Roed, der i otte år har været kasserer og udført sin post på fornem vis, døde pludselig uden forudgående sygdom.

Inger Poulsen døde efter en lang og svær sygdomsperiode. Inger var med i bestyrelsen – heraf to år som næstformand, og de sidste par år deltog Inger Poulsen som ordinært bestyrelsesmedlem.

Om året 2013

Fra marts 2013 og frem til i dag har der været holdt syv møder:

- Et aftenmøde i Aars
- Seks møder på Farsø Hotel.

Der har i gennemsnit været 44 deltagere til møderne.

Bestyrelsen har holdt fem møder, der holdes privat på skift hos hinanden – dermed holdes udgifterne nede.

Mødet i februar var med foredragsholder Torben Johansen fra Klim Valgmenigheden i Klim, som tog udgangspunkt i overskriften ”Du skal ro, så længe du er ovenvande”.

Torben Johansen, der er født på Færøerne, gav et kalejdoskopisk indtryk af det færøske folk. Fortalte om deres traditioner samt om deres fortællinger og gamle legender. Han gav tilhørerne en spændende eftermiddag.

Vi startede den nye sæson i september med en smuk sang – ”Septembers himmel er så blå”. Mødet foregik på Kimberkroen i Aars med den kendte forfatter, cand.mag. i historie Jens Andersen. Det var Jens Andersen, der blev udpeget til at skrive en bog om Hendes Majestæt Dronning Margrethe i forbindelse med Monarkens 40 års jubilæum.

Det blev en fantastisk aften med Jens Andersen. Han var i sit es og fortalte med stor begejstring om Dronning Margrethe.

Han tegnede et portræt af en søgende kvinde, som med sit særlige ansvar og sin unikke position i det danske samfund.

Sæsonens litterære afdeling blev præsenteret af forfatter og fortæller Doris Ottesen. Emnet var bogen ”Barmhjertighed” – en fortælling om Kerstin Ekmann og hendes forfatterskab.

Doris Ottesen er en yderst imponerende fortæller, og hun havde alle i sin hule hånd.

Det var en meget flot fremstilling af forfatteren, og man levede med hent ind i sjælen.

Novembermødet var lagt i hænderne på sognepræst Jens Chr. Back Iversen. Han havde valgt emnet ”Søskenderelationer og søskendejalousi fra de bibelske beretninger til den moderne hverdag”. Hans foredrag blev krydret med glimt fra litteratur og film.

En eftermiddag, der gav stof til eftertanke til den ganske almindelige familie. En utrolig oplevelse med fortællinger fra biblen som Jens Chr. Bach Iversen kaldte ”hans grundbog”.

Mette Dam og Brian Svendsen tog os med på en musikalsk rejse, som de kaldte ”Der er noget i luften”.

Mette Dams dejlige stemme og Brian Svendsens toner fra klaveret fik julestemningen til at fylde i rummet – og i os alle..

Traditionen tro sang vi sammen kendte og ukendte sange.

På nytårsmødet havde vi for første gang besøg af cand.mag. i kunst og kulturhistorie Finn Seidelin.

Han kan sit stof og kan formidle emnet ”Hvad er danskhed?”.

Finn Seidelin evner at få tilhørernes tanker til at fornemme de mange muligheder og opfattelser af, hvad danskhed og identitet er.

I dag fik vi besøg af tidligere sekretariatsleder Hans Grishauge fra Grundtvigsk Forum på Vartov. Han kaldte sit foredrag ”Mands Minde – Vartov tur/retur”.

Hans Grishauge tale naturligvis om livet på Vartov – en spændende bygning, hvor kunst og kultur går op i en højere enhed. Desuden fortalte han om Grundtvig som salmedigter.

Hans Grishauge er manden, der kan formidle, hvad folkeoplysning er. Der er som om, at den der har levet med folkeoplysning er en uddøende race!

Men nej!

Folkeoplysning er vigtig for samfundet – for demokratiet. Alt for mange borgere bruger tiden på hyggeklubber i stedet for foredrag, hvor ånden, sjælen og ansvar giver mulighederne for et liv med ansvar – ikke kun for en selv, men også for næsten.

Studiekredsen

En fast grundpille i Folkevirke Vesthimmerland er Studiekredsen Vesthimmerland. Der har altid været en rød tråd mellem de to aktører.

I år har der været 22 læselystne damer, der har mødtes hver 14. dag og gennemgået forskellige bøger.

Studiekredsen er en social og kulturel måde at mødes på. Det giver den enkelte stor tilfredsstillelse og inspiration i hverdagen.

Det er to stærke ildsjæle – kvinderne Inger Olsen og Eva Jespersen -, der har ansvaret for at deltagerne får et spændende fællesskab ved at læse de samme bøger. Vi synes, at det er en god måde at I to deler ansvaret på - i en praktisk og en faglig vinkel. Vi følger jer med stor interesse og står til rådighed, hvis I har brug for det.

I foråret 2013 inviterede Vesthimmerlands kulturudvalg – ”Kultur – plan – fritid” – til en frivilligmesse i Dronning Ingrid Hallen.

Folkevirke Vesthimmerland deltog i arrangementet. Vi ville gerne præsentere vores virke med folkeoplysning. Det blev en god dag – festlig og fornøjelig, og vi fik talt med mange af gæsterne, og de fik næsten alle sammen en folder om Folkevirke Vesthimmerland med i hånden.

Mange folkevirkere fra vores område mødtes den første søndag i august til et spændende møde på Jenle i Salling. Det er Jeppe Aakjær-selskabet, der står for arrangementet – en kulturel dag, der er delt op i tre afdelinger.

I år 2013 var det:

- Kulturredaktør Georg Metz
- Michaela Petri på fløjte med musik af Hannibal
- Journalist Nis Boesdal, der er kendt fra tv.

I april blev vore vedtægter godkendt på en ekstraordinær generalforsamling. Godt at have fået dem godkendt efter alle kunstens regler.

Sidst på året er ideen om et nyhedsbrev kommet på dagsordenen. Vi har godt 30 mailadresser, som vi sender et nyhedsbrev til sammen med en reminder til hvert møde. Vi arbejder videre med ideen.

I vores kreds er vi så privilegerede, at vi har vores egen pianist – Vagn Bækhøj. Han har i mange år akkompagneret til sangene, som så vidt muligt passer til årstiden og til dagens emne.

Musik og sang glæder vore gæster og glæder vores foredragsholdere – og for os her i Folkevirke Vesthimmerland er det et must med folkehøjskolesangbogen og med Vagn Bækhøj ved klaveret.

Tak til bestyrelsen for et godt samarbejde – alle møder glade og smilende op.

Det er dejligt at kunne løfte i flok!

Sidst vil jeg gerne slutte med et lille citat:

Livskunst for travle mennesker

Man burde i det mindste

hver dag høre en lille sang,

læse et godt digt, se et smukt billede,

og hvis det er muligt

sige nogle få, fornuftige ord.

J.W. Goethe

Karen Pihlkjær, formand for Folkevirke i Vesthimmerland

Kontakt:

Karen Pihlkjær, Stenildhøjvej 48a, 9600 Aars

Tlf. 98 66 16 80 - kk@pihlkjaer.dk

Sonja Feldt Petersen, Fasanvej 10, Gedsted, 9620 Aalestrup

Tlf. 50 15 90 57 - sonja@fasanvej.dk

Lone Nørgaard, Svoldrupvej 122, Vognsild, 9600 Aars

Tlf. 98 65 82 57 - pno@nypost.dk

Mona Bach Jensen, Aalborgvej 4, Hornum, 9600 Aars

Tlf. 22 40 29 58; Mona22402958@gmail.com

Tove Kristensen, Hans Egedes Vej 120, 9600 Aars

Tlf. 98 62 66 10;

Tove.kristensen2@skolekom.dk

Lisbet Andersen, Løgstørvej 140, Trend, 9640 Farsø

Tlf. 22 96 84 80 - lisbetandersen@live.dk

Jette Høyer, Solitudevej 4, Hvalpsund, 9640 Farsø

Tlf. 25 39 97 96 - jettehoeyer@mail.dk

Vesthimmerland litteraturkreds

Studie- og debatkreds med sygeplejerske Inger Olsen som leder er en fast grundpille i kredsens arbejde.

Studiekredsen Folkevirke Vesthimmerland har 20 medlemmer, som mødes hver 14.dag i vinterhalvåret.

På skift kommer en af deltagerne med et aktuelt oplæg ud fra den valgte bog, hvorefter alle er meget aktive. Der kommer altid mange forskellige synspunkter frem i løbet af debatterne.

Det forsøges hver gang at inddrage eventuelt nye og aktuelle emner.

Studiekredsen Folkevirke Vesthimmerland har 20 medlemmer, som mødes hver 14.dag i vinterhalvåret.

I sæsonen 2013 – 2014 er følgende bøger læst:

Anne Marie Løn: Prinsesserne.

Tom Kristensen: Hærværk.

Linda Olsson: Det gode i dig.

Anne Marie Løn: “Prinsesserne” har vi haft på programmet den 9/1, som er første mødedag efter juleferien. Her præsenteres bogen og vi taler om forfatteren. Derefter går vi i detaljer med bogen den 23/1, den 6/2, den 20/2 og den 6/3.

Den 20/3 er sidste gang, inden vi holder pause til efteråret. Her planlægger vi efterårssæsonen.

Første mødedag i efteråret er 4/9, hvor vi præsenterer Tom Kristensens bog “Hærværk”. Den første gang taler vi om forfatteren og derefter diskuterer vi bogen den 18/9, den 2/10 og den 16/10. Herefter ville vi ha’ vist filmen “Hærværk”, men den findes ikke længere på biblioteket, og har heller ikke kunnet opdrives på anden vis. I stedet ser vi filmen “Applaus” med Paprika Steen i hovedrollen. Filmen er valgt, da den også beskriver et misbrugsproblem, som i “Hærværk”.

Den sidste bog inden juleferien er Linda Olssons “Det gode i dig”. Den blev diskuteret den 13/11 og den 27/11.

Sidste mødedag inden jul den 11/12 holdes julefrokost.

Inger Skjærris Olsen

Kontakt:

Inger Olsen, tlf. 98 63 34 34

Kirsten Madsen, tlf. 98 66 30 24

REGION MIDTJYLLAND

Folkevirke Herning

Folkevirke i Herning har gennem året arrangeret en række debattmøder for lærere, ledere og andre interesserede.

I korte træk har årets arrangementer været:

24. januar: Bag de syv slør – sygeplejerske Elinor B. Jørgensen

21. februar: Den helt forkerte kærlighed

7. marts: En dreng i Herning i 50’erne

21. marts: Cirkushistorie

25. maj: Udflugt

26. september: Politik byråds- og regionsmedlem Conny Jensen

Jeg vil gerne nævne nogle få højdepunkter fra året 2013, for dem har der heldigvis været mange af, men også en enkelt ”svipser”.

September havde vi debat med den meget populære byrådspolitiker Conny Jensen. Hun er aktuel, for hun sidder med i udvalget for områdets nye, store sygehus.

Vi har nok alle her hørt en masse om brunkuls lejerne, men Jan Svendsen fortalt alligevel nye historier om eventyret ” Det brune guld”.

Vi havde Annemarie Hessellund Beanland til at fortælle om et spændende liv i Tivoli, hvor hendes far tjente mange penge, som hun da også arvede nogle af, men ret hurtigt satte på spil.

I december skulle vi have julehygge med forfatter Claus Jørgensen Århus, men” vor herre” satte jord og himmel i bevægelse, kan man vist godt kalde det, så vi måtte i hast få fat i en lokal ”underholder”. Det lykkedes!

Så var det næste: Kommer der nogle?

Ja, der kom 25 modige damer, der fik en fin eftermiddag.

Den 9. januar var vi så heldige at få operasanger Inge Kold til at synge for/med os. Det var en kanon god dag med stående applaus.

Peter Lodbjerg fra Århus universitet er Israel/Palæstina-ekspert.

Vi fik en meget fin forklaring på nogle ting omkring denne konflikt, som vi kunne tage med hjem og bruge, når vi hører om det, der sker dernede.

U-landsfrivillig Elly Vesterager fortalte levende og sjovt om sit arbejde i Tanzania.

Her i begyndelsen af 2014 har vi har et musikalsk foredrag – ”Røverne fra Rold”.

Ser vi lidt fremad, så vil dette forår byde på to foredrag, en generalforsamling og vores årlige udflugt, som går til Vedersø Præstegård. Det er i år 70 år siden Kaj Munk blev skudt.

Tilbage til 2013, så vil jeg sige, at det alt i alt var en rigtig god vinter med pænt fremmøde.

Mona Haven Jensen, formand

Kontakt:

Formand Mona Haven Jensen, Dalgas Alle 2e, 4, 7400 Herning. Tlf. 97 12 17 45

Kasserer Tove Katstrup, Karen Blixens Vej 1p, 7430 Ikast. Tlf. 40 70 90 51

Sekretær Inge N. Pedersen, Herregårdsparken 5, 7400 Herning. Tlf. 97 12 74 04

joergennedergaard@post.tele.dk

Best.medlem Jutta Jørgensen, Fællestoften 4, 7400 Herning. Tlf. 97 26 80 18

Best.medlem Lene Lund Hansen, Emil Resensvej 47, 7400 Herning

Tlf. 97 12 98 82/29 92 58 50

lenelundhansen@yoymail.dk

Folkevirke Holstebro

Kontakt:

Karen Margrethe Madsen, Haydnsvej 98, 7500 Holstebro. Tlf. 97 41 40 92

REGION VESTJYLLAND

LEMVIG

Kontakt:

Gunvor Fink Møller, Grummegårdsparken 25, Nørre Nissum, 7620 Lemvig

Tlf. 61 77 26 33 - fink.gunvor@gmail.com

REGION SYDDANMARK

Folkevirke Odense

Folkevirkes to mindre kredse i Odense har gennem 2013 holdt en række studiekredsmøder.

Gennem året har udgangspunktet for studie-kredsene været litteratur. Deltagerne har hver gang taget udgangspunkt i en bog, som alle deltagere har læst til lejligheden og dermed forberedt sig på samtalerne. Der lægges vægt på, det er en bog, som kan vække til eftertanke og være udgangspunkt for givende samtaler.

Odense kreds I

I 2013 har debatter i kreds I været gennemført med udgangspunkt i bl.a. disse bøger:

Katrine Grünfeldts ”Mørke”; Jette Kaarsbøls ”Den lukkede bog” samt Kirstin Ekmans ”Guds Barmhjertighed”, ”Rørte vande” og ”Skrabelodder”.

Desuden har kredsen været på studietur til Berlin i begyndelsen af maj.

Odense kreds II

I Folkevirkes Odensekreds II har man i år valgt at tage udgangspunkt i disse bøger til de aktuelle debatter:

Dag Solstads ”Elvte roman”; Joanes Nielsens ”Brahmadellerne”; Jørgen Thorgaards ”En god dag”; Roy Jacobsens ”Vidunderbarn”;

Martin A. Hansens ”Agerhønen”; Vibeke Grønfeldts ”Det Rigtige”; Torgny Lindgrens ”Humblehonning” samt Edmund De Waals ”Haren med de ravgule øjne”

Den 12. december stod i julens tegn.

Desuden har kredsen været på studietur til Berlin i begyndelsen af maj.

Kontakt:

Ida Hansen, tlf. 66 11 23 71

REGION SJÆLLAND

Folkevirke i Roskilde

Litteraturkreds

Møderne afholdes tirsdage kl. 14.00 i Roskilde Biblioteks foredragssal, når andet ikke er aftalt.

Vi mødes hver gang kl. 14.00 – 16.00 og har en pause, Hvor vi drikker kaffe/te. Prisen er kr. 35.

Givende oplevelser

Vi har igen i år haft nogle dejlige oplevelser med de bøger, vi har haft til gennemgang.

Vi har været vidt omkring i litteraturen og har med fornøjelse lyttet til såvel interne som eksterne oplægsholdere.

Af eksterne besøg kan nævnes Astrid Saalbach med sin bog ”Fordrivelsen”.

Lisbeth Smedegaard Andersen fortalte om sine formødre og deres livsvilkår med baggrund i bogen ”Det begyndte med jomfru Sørensen”.

Den lokale formand for Gustav Wied Selskabet fortalte om Knagsted og om Gustav Wied i almindelighed.

I anledning af Kirkegaard-året har vi haft besøg af Sørine Godtfredsen, der talte om Kirkegaard ud fra sin bog ”At leve med Kirkegaard”

Vi har beskæftiget os med Frida Kahlo, ved at læse biografier om hende, samt ved at tage på en udflugt til kunstmuseet Arken, hvor vi fik en fin gennemgang af den udstilling, de viste med hendes værker.

Vi læste Gøsta Berlings Saga, Jeanette Walls bog ”Glasslottet” og Francois Giroud’s bog om Alma Mahler.

Vi har afholdt temadag, hvor guldalderen var på programmet. Som optakt til dette havde vi arrangeret en udflugt til Thorvaldsens museum.

På selve temadagen blev emnet behandlet først af Mette Winge under titlen ”Elskov under tunge dyner” og derefter af Bente Schavenius, som talte om især guldalderens malerkunst.

Vidt er vi kommet og spændende har det været.

Bestyrelsesarbejde

Alt har dog ikke været fryd og gammen her i Folkevirkes Roskildekreds. I bestyrelsen har vi i nogen tid været klar over, at vi til forårets generalforsamling, ville være nødt til at få nyt

blod til bestyrelsen. Det skulle vise sig at være mere end vanskeligt.

Hvis vi ikke kunne vælge et nyt bestyrelsesmedlem på generalforsamlingen, ville vi heller ikke have en lovlig bestyrelse med det krævede antal medlemmer. Hvis det skulle blive en realitet, kunne vi blive tvunget til at nedlægge os som forening. En drastisk og trist beslutning.

Vi spurgte mange, om de dog ikke kunne tænke sig at deltage i arbejdet, og vi skrev til alle om det samme og forklarede situationens alvor, men lige meget hjalp det.

Først en uge før generalforsamlingen lykkedes det at få én til at sige ja.

Det er vældig trist at det er så vanskeligt at få nogen til at tage et ansvar.

Er det mon et problem, man ser andre steder?

Annette Molin

Kontakt

Annette Molin, formand. Tlf. 46 36 09 31
annette.molin9@gmail.com

Bente Ørum, kasserer, Klostervang 15, 4000
Roskilde. Tlf. 46 32 16 11

kajv@roskilde.dk

Britta Poulsen. Tlf. 46 36 56 32

britta.poulsen@privat.dk

Birgit Andersen, sekretær. Tlf. 46 78 74 96

birgit.andersen@it.dk

Kirsten Rudfeld. Tlf. 46 35 68 91

rudfeld@webspeed.dk

Ester Aagaard. Tlf. 46 75 75 41

esteraagaard@roas.dk

Inger Margrethe Christensen.

Tlf. 46 35 64 45 - imc@ruc.dk

Bente Laursen. Tlf. 46 35 66 18

bente_1@youmail.dk

Ølsted

Litteraturstudiekreds

Deltagerne mødes hver 6. uge og planlægger fra gang til gang.

Kontakt:

Lis Timmermann,

Hermelinvej 9, 3310 Ølsted

UDLAND

Grønland

Nuuk

Folkevirke i Grønland

Kontakt:

Rebekka Olsvig

Jens Kreutzmann Aqq 30

Postboks 575

3900 Nuuk

Tilsluttede organisationer

Dansk Folkeoplysnings Samråd

Nogle væsentlige hovedpunkter fra året 2013 er bl.a., at Dansk Folkeoplysnings Samråd har udarbejdet handlingsplaner ud fra en overordnet målsætning. I 2013 har der været særligt fokus på:

- At ruste de lokale samråd til opgaven med kommunal interessevaretagelse med en pjece der giver gode ideer og råd, samt at øge kommunernes fokus på folkeoplysningen som ressource.
- At øge synligheden af såvel folkeoplysningen som DFS gennem især Læringsdage og på Folkemødet.
- At varetage interesser over for beslutningstagere og myndigheder.
- At udvikle en pakke af medlemstilbud, herunder en særskilt udvikling af og beskrivelse af tilbud på it-området og en udvikling af konceptet DFS Læring.
- At inspirere til innovation og udvikling i medlemsorganisationerne med fokus på folkeoplysningen som en ressource i samfundet i Mandag Morgens projekt Ressourcedanmark, med udgivelse af Kredsens bog ”Myndige borgere og forpligtende fællesskaber” og ”Vi søger de virksomme stoffer” af Steen Høyrup og Steen Elsborg.

- At udvikle DFS’ rolle som folkeoplysningspolitisk samfundsdebattør, primært i kraft af vores repræsentanter i råd, nævn og udvalg og på Folkemødet, men også gennem forskellige høringssvar.

Ekstern finansiering

I efteråret 2012 lagde bestyrelsen en fem-årig strategi med en målsætning om gradvist at øge den eksterne finansiering af DFS’ aktiviteter. Den eksterne finansiering skal erstatte det bidrag, som overskydende midler fra puljerne tidligere gav. Praksis omkring puljerne er blevet ændret, så overskydende midler nu går direkte tilbage i puljerne i stedet.

2013 er blevet brugt på at få erfaring med fundraising og tilrettelægge en strategi for, hvordan den eksterne finansiering tilvejebringes. Erfaringen har vist, at det er vanskeligt at rejse midler ved almindelige fondsansøgninger. Til gengæld kan der vise sig gode muligheder i at udvikle projekter i samarbejde med fonde, og der er positiv dialog med to store fonde om det.

Desuden har der vist sig gode muligheder i løsning af relevante opgaver for offentlige myndigheder. Vi har således fået en række større opgaver for Folketinget,

Kulturministeriet og Undervisningsministeriet.

Videncenter for Folkeoplysning (Vifo)

Videncenter for Folkeoplysning blev en realitet i april 2013 efter forslag i det nationale folkeoplysningsudvalgs rapport i 2010. Etableringen blev forsinket på grund af folkeoplysningens overgang til Kulturministeriet.

Vifo er et uafhængigt videncenter og er oprettet som en selvstændig del af Idrættens Analyseinstitut (Idan).

Det var et af de bedste konkrete resultater af Det Nationale Folkeoplysningsudvalgs arbejde, som DFS var en del af. Centret er finansieret af Kulturministeriet med seks millioner kr. over en treårig periode, hvorefter det skal være selvfinansieret.

Centret skal dække den folkeoplysende voksenundervisning og det frivillige børne- og ungdomsarbejde jf. folkeoplysningsloven ved at:

- Skabe overblik over og indsigt i det brede folkeoplysningsområde
- Analysere folkeoplysningsområdet
- Initiere offentlig debat om centrale spørgsmål vedrørende det brede folkeoplysende område.

Dette vil ske ved at etablere en vidensbank og formidle andres undersøgelser og resultater, egne undersøgelser og rapporter samt journalistik og debat. De første undersøgelser

vil omhandle ”Folkeoplysningen i tal” og ”Yoga i hovedstadsområdet”.

2013 har været et forberedende år, hvor Vifos leder sammen med Idan-personalet har udbygget kendskabet til organisationerne på området, identificeret en-to store undersøgelser og budt ind på mindre undersøgelser samt opbygget kommunikationsplatforme og vidensbank.

Vifo skal samarbejde med NVFS, Nationalt Videncenter for Frie Skoler.

Image-undersøgelse

En af forudsætningerne for at kunne varetage folkeoplysningens interesser over for beslutningstagerne er, at folkeoplysningen har et godt ry i så store dele af befolkningen som muligt. For at give os et realistisk billede af dette gennemførte Coop Analyse for DFS en meningsmåling, hvor et repræsentativt udsnit af danskerne bestående 1.023 personer mellem 15 og 74 år deltog.

Konklusionen var opmuntrende. Det store flertal af borgerne kender folkeoplysningen, og kun få finder den ”gammeldags”. De ord og begrebet, som borgerne især forbinder med folkeoplysning, er demokrati, aktivt medborgerskab og samfundsdebat.

Folkemøde på Bornholm

På baggrund af de gode erfaringer fra 2012 valgte DFS i 2013 at gentage de tre vigtigste aktivitetstyper: Folkeoplysningens Telt, DFS-arrangement i teltet og Speakers’ Corner.

DFS stillede Folkeoplysningens Telt til rådighed for medlemsorganisationerne, i alt

16 arrangemente, plus mindre udstillinger. Det resulterede i et fuldt og varieret program.

Sammen med Bornholms Tidende stod vi for "folkets talerstol", Speakers' Corner. Igen i år stillede ca. 80 talere op, og antallet af tilhørere var større end i 2012. Blandt talerne var en håndfuld fra folkeoplysningen, der benyttede deres tale som optakt og reklame for et efterfølgende arrangement i Folkeoplysningens Telt.

På opfordring fra Folkemødesekretariatet – og i samarbejde med dem – uddelte DFS Folkemødets Dialogpris. Med prisen ville vi sætte fokus på de politikere, som ikke kun deltager i Folkemødet for at sælge deres

budskab, men også for at lytte og gå i dialog med de øvrige deltagere. Prisen blev uddelt på grundlag af lidt over 100 nomineringer fra menige folkemødedeltagere, fordelt på knap 50 forskellige politikere. Prisen gik til folketingsmedlem Esben Lunde Larsen (V).

Flere af DFS' medlemsorganisationer havde egne telte eller mødelokaler. Samlet set var DFS-kredsen meget aktiv og tydelig på Folkemødet, hvor de stod for over 100 af de 1.200 arrangemente.

På bestyrelsens vegne

Per Paludan Hansen, formand for DFS

Dansk Blindesamfunds Kvinder for perioden 1/4 2013 - 1/2 2014

Bestyrelsen består af: Bente Ullits Eckmann, formand, Susanne Tarp, konstitueret kasserer og resten af bestyrelsen er ressourcepersoner eller tovholdere i netværk. I bestyrelsen sidder en repræsentant fra hver af netværksgrupperne.

Fra Øresundsgruppen, Susanne Tarp, fra Nordsjælland Pia Nordlund Hansen (tovholder i Kvindegruppen), fra København, Kvindetten, Helle Larsen og Else Karin Helmer, fra Roskilde Judith Grann, fra Fyn, Fynetterne Beate Mahs og Tina Jellesen Nielsen, fra Trekantsområdet Birgitte Rasmussen og Christel Sonne Rasmussen. Webmaster er Irene Reimers.

Ca. en uge efter sidste års landsmøde deltog en gruppe kvinder i udvidet Nordisk konference i Norge med emnet "Forebyggelse af vold mod synshandicappede kvinder".

Det var en fantastisk spændende konference, hvor der dels var oplæg og dels gruppearbejde. Der blev udarbejdet en resolution fra konferencen. Den blev sendt til samtlige blindeorganisationer i Norden. Dansk Blindesamfund har taget den meget seriøst og har bedt os hjælpe med at føre nogle af forslagene fra resolutionen ud i livet. I den anledning har vi skrevet et brev for at kontakte samtlige Krisecentre, som vi så vil skrive til og tilbyde hjælp fra Dansk Blindesamfund.

Dansk Blindesamfunds Kvinders rullende handlingsplan for perioden ser således ud:

1. Dansk Blindesamfunds Kvinder skal samarbejde mere med det til enhver tid siddende kvindelige Forretningsudvalgsmedlem
2. Der skal starte to nye netværksgrupper inden landsmødet 2013
3. Der skal udarbejdes statistik og et notat om, hvad Dansk Blindesamfunds Kvinder har opnået.
4. Dansk Blindesamfunds Kvinder skal foreslå et fokuskursus om ”Netværksdannelse” og et om ”Medieteknik”.
5. Dansk Blindesamfunds Kvinder skal producere en CD-rom om synshandicappede kvinders liv. ”Kvindestemmer”. Dertil skal søges midler.
6. Dansk Blindesamfunds Kvinder skal tage initiativ til en rejse.
7. Dansk Blindesamfunds Kvinders bestyrelsesmedlemmer skal skrive læserindlæg til Medlemsbladet.
8. Der skal laves opfølgning på NKK konferencen
9. Der arrangeres et Netværkstræf i oktober 2013

Foruden netværksmøderne, så arrangerer bestyrelsen en gang om året – om foråret - temadag og en gang årligt holdes landsmøde med seminar.

Temadagen 2013 blev holdt på Fuglsangcentret d 11. marts. Den havde overskriften ”Kropssprog”, hvor Carsten Kjørbye Berthelsen instruerede.

Fra årsrapporten om kvindenetværkene:

Fynetterne

April: Denne gang tog vi ud at besøge CKV. Synsrådgivningen, hvor Kirsten Bjerg fortalte om og viste hjælpemidler frem. Der var også lidt tid til spørgsmål fra deltagerne.

Maj: I maj måned gik turen til Odense Zoo, hvor vi havde arrangeret en guidede tur.

September: Beate Mahs gik lidt videre med at fortælle fra Dansk Blindesamfunds Kvinders rejse til Israel.

Oktober: Vi havde denne gang bedt kosmetikfirmaet LR om at komme at vise produkter.

Der deltager ca. 20 i møderne, som holdes en gang om måneden i Dansk Blindesamfunds lokaler i Odense.

Region Trekanten

I region Trekanten er vi som regel otte kvinder, der mødes den tredje onsdag i hver måned. Møderne foregår på Vejle Handicapcenter og varer fra kl. 9.30 til 12.30.

I marts var musik-oplevelser temaet. Vi medbragte alle en CD med musik, der var værdifuld for os.

I april besøg hos Tove Mikkelsen, som viste eksempler på sin produktion af taktile billeder med mulighed for selv at forsøge sig ud i kunsten at lave billeder.

I september havde vi inviteret Lene Johansen fra projekt ”Dark Waiter” til at fortælle om erfaringer i tidens løb med dette spændende projekt.

Gruppen i region Trekanten har nu holdt sammen siden starten i 2002.

Dansk Blindesamfunds Kvinders Øresundsnetværk 2013-2014

Vi har nået at holde to meget vellykkede arrangementer. Et på hver side af sundet. Efter et uformelt for- og planlægningsmøde i Lund blev de danske kvinder inviteret til møde i lokalerne i SRF’s, Sveriges Riksförbundet - den svenske blindeorganisations lokaler i Lund. Vores svenske tovholder, Ann-Christin Fast, er formand for SRF i Lund. Bente Ullits Eckmann underviste i Friendly Plast. Alle fik noget med hjem, for Friendly Plast er fint til at lave flotte og farvestrålende brocher af. Undervejs fik de 12 tilstedeværende også snakket rigtigt meget bl.a. om det nordiske samarbejde.

Det var sikkert med til at friste dem til at komme til det arrangement, vi havde planlagt til den 7. september på Frederiksberg. Med en meget fin tilslutning på 18, blev vi med svensk førerhund og dansk guide taget fra kælder til kvist, fra badekar til flagtop på Frederiksberg slot. Med en aldersfordeling fra 20 til godt 85 år var der derefter jazzkoncert i M.G. Petersens familiehavn.

Beretning fra kvindegruppen i Nordsjælland

Kvindegruppen i Nordsjælland har været aktiv i ca. 17 år. Som regel kommer en fast kerne til møderne. Aldersmæssigt spænder vi fra ca. 50 til 90 år. Men vi har både haft besøg

af yngre og ældre end denne aldersgruppe. Arrangementet er enten et møde, der foregår privat eller et ”ud af huset”-arrangement. Møderne har næsten altid et tema, der opleves, drøftes og debatteres. Vi mødes på en station og følges til mødestedet. Prisen er normalt 70 kr. pr. deltager for forplejningen, når det holdes privat.

Dansk Blindesamfunds kreds i Nordsjælland støtter kvindegruppen økonomisk, så guider og foredragsholdere kan dækkes. Entre, forplejning og kørsel dækkes af deltagerne selv. Møder med temaer er vigtige og debatskabende, men samværet er også vigtigt.

22. marts: Litteratur, 14 deltog.

8. maj: Besøg af Seniorshoppen.

23. maj: Bente Ullits Eckmann fortalte om turen til Israel.

27. juni: Sct. Hans frokost.

19. september: Friendly Plastic ved Bente Ullits Eckmann.

14. oktober: Seniorshoppen.

KVINDTETTEN København v Helle Larsen og Else Karin Helmer:

15. maj: Rundvisning i det nye handicaphus.

2. juli: Vandretur på den nye Superkile på Nørrebro.

19. august: Tur til La Glace.

23. september: Tur til Fjord Designi Karrebæksminde.

4. november: Tur til Blindes arbejde.

Dansk Blindesamfunds Kvinders landsmøde i oktober 2013 var planlagt som seminar og

ordinært landsmøde. Fatma Øktem, der er folketingsmedlem fra Venstre, holdt oplæg om ligestilling og ligebehandling. Delgharma fra Nepal, der var på et fire måneders kursusophold om demokrati og capacity-building på Egmont-højskolen redegjorde for opbygningen af deres blindeorganisation og fortalte om sin karriere og sit liv.

På baggrund af den nordiske konference om forebyggelse af vold mod synshandicappede kvinder havde vi inviteret to instruktører i jiu-

jitsu til i to timer at vise tricks og greb, som også synshandicappede kan anvende.

Aftenprogrammet var lidt mere afslappende med sang og dans.

I 2014 har forårets temadag på Fuglsangcentret fået overskriften: ”Hold af dig, ellers gør andre det ikke!” Temadagen vil rumme foredrag og oplæg til gruppearbejde om selvværd og selvrespekt.

Susanne Tarp, bestyrelsesmedlem

DSH – Foreningen af Aktive Kvinder

(tidl. De Sydslesvigske Husmoderforeninger)

DSH – Foreningen af Aktive Kvinder har ca. 600 medlemmer fordelt på 10 foreninger – fra Holtenå i syd til Flensborg i nord. Desuden Nibøl, Bredsted, Vyk, Kejtum/Vesterland på Vestkysten samt Slesvig, Rendsborg og Egernførde. Medlemstallet i hver forening er fra 9 til 170 medlemmer.

Vores første kredsarrangement i året er altid vores weekendstævne. Vi har haft jubilæum og har derfor i 2014 valgt mottoet ”50’/60’erne”.

Vi starter om lørdagen med indkvartering. Derefter vil der blive serveret kaffe og marmorkage og rosinbrød med smør (ligesom i de gode gamle dage).

I skrivende stund er der tilmeldt over 40 personer. Vi har bedt dem om at komme i tøj passende til vores motto. Vi får mad som man fik som festmad i denne periode. Ligeså

natmaden og drikkevarer senere på aftenen. Der vil være et foredrag ”Hvordan var det før i tiden”. Forskellig underholdning bl.a. med musik fra en gammel grammofon. Desuden kommer ”Petuh-tanter”. (I begyndelsen af 20. århundrede mødtes husmødre om søndagen fra hele det nuværende grænseområde på salondampskibene til fjordsejls og de snakkede deruda’. Det var damernes gentagne fornøjelse - man købte et årskort, kaldet ”partout”-kort, inspireret fra det franske, hvad der så blev til ”petuh-kort”. Her taltes en munter blanding af plattysk og ”højtysk” samt sønderjysk og rigsdansk, som blev til et ”nyt” sprog – PETUH.)

Desuden vil der være motion om morgenen med ”arme-bøj og arme-stræk”.

Fra d. 3. oktober til den 6. oktober 2013 havde vi en tur til Sydsverige. Turen var fuldt booket ud med 45 deltagere. Vi kørte over

Frederikshavn til Göteborg. Besøg og rundvisning på Ekelund väveri var et af højdepunkterne. Der blev serveret kaffe og på grund af ”kanelsnegledag” også kanelsnegle. Der var bl.a. rigtig flotte duge – og en del lommepege blev da også brugt der.

En fantastisk oplevelse var turen langs kysten. Vi havde en guide, som kunne fortælle om bl.a. landskabet og skikke.

Den 3. advent var vi med bus i København på juleindkøb.

Foruden de fælles ture har der været masser af aktiviteter rundt omkring i de stedlige foreninger.

Her tilbydes bl.a. madlavning, gymnastik, aerobic, foredrag, institutionsbesøg og filtning. Desuden bliver der flere steder

afholdt hyggeaftener, hvor der ikke er noget program, men hvor man hygger sig med håndarbejde, sang, kortspil eller bare snak.

For 2014 er der for alle medlemmer i Sydslesvig planlagt en tur til Helgoland og 2. søndag i advent en tur til Odense til H.C. Andersens eventyrlige julemarked 2013.

Der afholdes to til tre gange om året et fælles møde med bestyrelsesmedlemmerne fra de lokale foreninger.

Tove Hinriksen

Kontakt

Formand Karen Scheew, Flensborg

Dansk Kvindesamfund

Dansk Kvindesamfund har udover de politiske emner haft fokus på organisering af det frivillige arbejde og udbygning af den nye feministiske blog F-frekvensen samt Facebookprofilen. Dansk Kvindesamfund har også opnået større synlighed i medierne som følge af et mere intensivt pressearbejde.

På den politiske front blev Dansk Kvindesamfund inviteret til at deltage i regeringens udvalg om øremærket barsel til mænd. Udvalget skulle se på mulighederne for at øremærke tre måneders barsel til fædre,

hvilket i mange år har været en mærkesag for Dansk Kvindesamfund. På trods af et stort arbejde fra udvalgets side, førte dette arbejde alligevel ikke til de store ændringer i lovgivningen.

Folkemøde på Bornholm

På Folkemødet på Bornholm i juni deltog Dansk Kvindesamfund med et arrangement fredag aften - et burlesque show -, som var et oplæg til debat om køn og kønsidentitet.

Showet var meget velbesøgt og satte gang i en god diskussion bagefter. Folkemødet, hvor mange NGO'er og politiske partier deltager, er et oplagt sted at danne og udbygge netværk, hvilket også resulterede i flere nye medlemmer til Dansk Kvindesamfund.

På trods af flere regeringspartiers gode intentioner i forhold til at vedtage et forbud mod sexkøb, blev dette tiltag heller ikke til noget i 2013. Dansk Kvindesamfund deltog derfor igen i år i 8. marts-initiativets aktiviteter på Kvindernes kampdag og markerede dermed den fortsatte indsats for kriminalisering af prostitutionskunder og afskaffelse af trafficking. Internationalt ses et forbud mod sexkøb mere og mere som løsningen på de problemer, der følger i kølvandet på prostitution. Det anses for at være det stærkeste middel til at fjerne efterspørgslen og komme den menneskehandel til livs, der følger med inden for branchen. Det vil derfor også fortsat være et af Dansk Kvindesamfunds fokusområder.

I starten af juni kom Ligebehandlingsnævnet med en afgørelse om, at det var i orden, at caféjere bortviste kvinder, der ammede deres børn. Argumentet var, at det kunne være krænkende for andre menneskers blufærdighed. Dansk Kvindesamfund skrev derefter et åbent brev til ligestillingsminister Manu Sareen, hvor det blev påpeget, at det var en åbenlys diskrimination af kvinder, når de blot udførte nogle naturlige, biologiske funktioner så som at give sit afkom mad, og det desuden stod i skarp kontrast til Sundhedsministeriets anbefalinger om at amme sine børn så meget som muligt. Ligestillingsministeren blev opfordret til at sætte en stopper for denne diskriminerende praksis, der ville kunne føre til, at ammende kvinder blev forvist fra det offentlige rum i 6-

9 måneder. Medunderskrivere af brevet var blandt andet Kvinderådet, Jordemoderforeningen og Dansk Sygeplejeråd.

Brevet affødte en del debat om emnet, men ikke umiddelbart nogen lovgivningsmæssige tiltag. Dansk Kvindesamfund følger udviklingen i sagen og støtter de amme-demonstration, der har været på Rådhuspladsen i København.

Nye vinde blæste over ligestillingsdebatten, og de kom fra en ung, mandlig feminist. Dansk Kvindesamfund valgte bloggeren Nikolaj Munk, alias Mandfjols.dk, som modtager af Mathildeprisen 2013, fordi han satte ligestilling og feminisme til debat på en ny og forfriskende måde. På sin blog laver han feministisk oplysningsarbejde, og han gør opmærksom på skævheder og udstiller den manglende ligestilling i samfundet. Han sætter tingene på spidsen og påpeger med vid og ironisk distance, hvor absurd det er, at man i 2013 ikke er kommet længere med ligestillingen mellem kønnene. Derved formår han at få kvinder og mænd i alle aldre til at blande sig i debatten om ligestilling og køn. Det var noget af motivationen, da han d. 5. april modtog Mathildeprisen i Huset-København. Et nummer af ”Kvinden&Samfundet” belyste også denne nyskabelse i den feministiske debat.

I sommeren 2013 blev Projektet ”Everyday Sexism Project” lanceret efter engelsk koncept. Projektet går ud på at indsamle oplevelser fra kvinder om sexisme i hverdagen, og det kører i øjeblikket i 16 lande. Målet er at dokumentere, at sexisme findes, at den opleves dagligt, og at det er et emne, der er seriøst nok til at blive diskuteret og ikke skal opfattes som et individuelt

problem. Gennem kvindernes egne historier vil projektet ”katalogisere” og synliggøre hverdagssexisme. Historier, der ofte bliver affejt som banaliteter eller engangsforeteelser, og som man måske ikke engang selv tager alvorligt. Det kan være alt fra tilråb og grove bemærkninger til trusler, begramsninger og seksualiserede fremstillinger af kvinder i medier og det offentlige rum. Derved kommer kvinder ikke længere til at se det som et privat problem, men får nogen at dele deres oplevelser med.

Projektet har siden sommeren kørt på et website og på Facebook. På websitet kan man dele sine historier - både anonymt og med navn. På Facebook er der oprettet en lukket gruppe, hvor man sikkert og trygt kan dele sine historier og skrive med andre om sine oplevelser. Der har været meget stor interesse for dette tiltag - også fra pressens side.

Lisa Holmfjord, forkvinde

De Grønlandske Kvindeforeningers Sammenslutning

Kontakt:

Rebekka Olsvig,
Jens Kreutzmann Aqq 30,
Postboks 575
3900 Nuuk

Mundtlig årsberetning til Folkevirke

Aflagt søndag den 21. april 2013

Det har været spændende at følge Folkevirke gennem 2012 og se den udvikling, som Folkevirke er inde i.

Folkevirke har gennem de senere år søsat en stribe projekter, og Folkevirkes rolle på den folkeoplysende scene har flere gange været til debat.

Der har været perioder, hvor mange har følt, at det har været op ad bakke at få Folkevirke til igen at få foldet sine vinger helt ud og løfte til og dermed give rum for inspiration og oplevelser.

Men det lange, seje træk synes nu at give resultater og dermed igen få tilført Folkevirke den fornødne vitalitet.

2012 har budt på mange nyskabende aktiviteter – både rundt omkring i Danmark og i internationale sammenhænge. Det er noget, som ikke kun folkevirke-aktive har bemærket – også på i andre sammenhænge bliver der langt mærke til Folkevirkes mange aktiviteter. Det gælder fx i Dansk Folkeoplysning Samråd, hvor Folkevirkes internationale erfaringer bliver efterspurgt. Folkevirkes næstformand Jeanne Bau-Madsen og jeg selv har bl.a. holdt et oplæg om Folkevirkes deltagelse i det EU-støttede projekt ”Cultural Integration”. Efterfølgende er dette projekt blevet udvalgt som et af to danske projekter, som skal præsenteres i international sammenhæng og bl.a. beskrives i en europæisk bog om folkeoplysning.

Dette forløb har desuden betydet, at andre danske, folkeoplysende organisationer har henvendt sig til Folkevirke for at trække på vores erfaringer.

Det er dejligt, at Folkevirke kan være med til at præge folkeoplysende netværk på denne måde.

For at blive i det internationale, så er det også værd at lægge mærke til, at Folkevirke i 2012 er blevet godkendt som koordinator i to store projekter – dels det EU-støttede projekt ”Cultural Kaleidoscope” med partnere fra Spanien, Belgien og Tyrkiet og dels Nordplusprojektet ”New and old democracies” med partnere fra Estland, Letland, Litauen og Norge.

Det er store projekter, som kræver mange kræfter at gennemføre, så der er bestemt brug for flere hænder.

Desuden vil det være rigtig fint, hvis nogle af temaerne fra de to internationale projekter kan blive taget op i forbindelse med lokale aktiviteter. Det er jo temaer, som begge ligger inden for Folkevirkes kerneområder – den kulturelle, sociale og politiske folkeoplysning.

I projektet ”Cultural Kaleidoscope” er det temaer som:

- Kultur/kunst
- Livsstil
- Sprog
- Højtider
- Mad
- Musik,

Der tages op i forbindelse med partnermøderne.

Det første tema – Kultur/kunst, valgte Folkevirke at folde ud i forbindelse med 3 møder om kirkekunst. På det første møde fortalte billedkunstneren Grete Balle om sine mange udsmykninger af både nye og gamle kirker og fortalte om, hvordan hun greb opgaverne an, og hvilke elementer, der har haft indflydelse på hendes udsmykninger.

Det andet møde var et møde i Gentoft Kirke, hvor sognepræst Leif Ewald fortalte om Per Kirkebys meget omfattende udsmykning. En udsmykning som omfatter et stort antal kirkeruder samt selve alterbilledet.

Det tredje møde var et møde med konfirmander i Gentoft kirke. Sammen med bl.a. sognepræst Leif Ewald skulle konfirmanderne i mindre grupper give deres bud på fremtidens kirke. Det blev til meget spændende og forskellige bud på en mere

vedkommende kirke. Efterfølgende skulle konfirmanderne selv stå for en gudstjeneste.

Alle tre møder blev fremlagt på et partnermøde i Spanien, hvor ideen med at indrette et kirkerum, som skulle rumme forskellige religioner afprøvet. Det blev til meget spændende debatter på tværs af religiøse opfattelser. Debatter, som desuden præsenterede studiekredsметоден og viste dens styrker i international sammenhæng, hvor der skulle drøftes forskellige spørgsmål.

Jeg vil gerne vise de fotos, som Folkevirke viste i det internationale forum.

I projektet ”New and old democracies” er det temaer som:

- Demokratiets historie
- Ligestilling
- Demokratiske institutioner
- Den demokratiske livsform
- Demokrati i familien
- Demokrati og mindretal,

der foldes ud.

Da det første møde blev holdt i Danmark besøgte deltagerne bl.a. Christiansborg og Christania for at opleve forskellige former for demokrati. Det blev til spændende debatter og efterfølgende har deltagerne afprøvet demokratiudvikling i deres egne netværk.

Andet projektmøde drejede sig om ligestilling, hvor der også udspandt sig mange og overraskende debatter

Desuden blev der præsenteret en for os folkevirkere ny metode, som vi vil afprøve senere i dag.

Folkemøde på Bornholm

Blandt de større aktiviteter, som Folkevirke har deltaget i i det forløbne år er Folkemødet på Bornholm. I 2012 blev det til 2 debatmøder – et med Ulla-Brita Gregersen og et med Jytte Hilden – begge under overskriften ”Smag på demokratiet”.

Reaktionerne var gode, så vi har talt om også at deltage i år og er i færd med at søge penge til projektet.

Her kan man diskutere, hvad Folkevirkes succeskriterium er for deltagelse. Er det flere medlemmer? Er det en større synlighed? Er det at kunne præsentere Folkevirkes aktiviteter og synliggøre, hvad Folkevirke også er?

Snittet for succes kan lægges mange steder, og det er klart, at så snart, der er et klart svar på, hvad Folkevirkes succeskriterium er, så kan aktiviteterne også tilpasses præcis til det.

Kulturstafet

Planerne for denne sommers deltagelse er at præsentere ”Kulturstafetten”. En aktivitet, som har været bredt ud til hele landet, hvor personer på tværs af alle skel har taget snapshots af dagens Danmark ud fra 5 fokusområder:

- Hvad er typisk dansk?
- Hvad er familie?
- Hvad er tradition?
- Hvad er kultur?
- Hvad er fællesskab?

Billederne er dels taget med engangskameraer og dels med mobiltelefoner. Billederne danner baggrund for det næste nummer af bladet ”Folkevirke” og for et debatmøde på Bornholm forud for Folkemødet.

Siden er det tanken, at der skal etableres en vandrestilling med udvalgte fotos fulgt af stikord til billederne samt et debatoplæg.

En vandrestilling, som kredsene gerne må være aktive i at få bredt ud og evt. får knyttet aktiviteter an til.

En sidste større aktivitet, jeg vil omtale her i min mundtlige beretning er forårets ”Kvindestemmer”, som blev afviklet for 7. gang. Det blev holdt i Huset i Magstræde i København med flotte navne som forfatteren Janina Katz og den kurdiske musiker Mizgin.

Vi havde valgt at lægge arrangementet en søndag. Det var første gang – og det var måske ikke så god en ide, for der var færre deltagere end til nogle af de tidligere arrangementer. Det vil vi evaluere på og finde frem til, hvordan vi gennemfører arrangementet næste år.

Jeg vil også her i min mundtlige beretning nævne, at Folkevirke var en af de folkeoplysende organisationer, der blev indbudt til Dronning Margrethes Haveselskab for frivillige sidste sommer. Det var en stor ære og også spændende for Folkevirke at deltage.

Folkevirkes kontor

Folkevirke har gennem det seneste års tid haft brug for mange ekstra hænder på kontoret, da

Folkevirkes faste konsulent, Susanne Tarp, har måttet drosle ned på sit arbejde for Folkevirke til fordel for et arbejde på Christiansborg. Det har krævet en ekstra indsats af mange. Heldigvis ser det ud til, at Susanne Tarp i indeværende år igen får mulighed for at lægge flere timer på Folkevirke, så det ser vi meget frem til. Det vil være en stor fordel nu, hvor Folkevirke er midt i gennemførelsen af to store, internationale projekter.

Folkevirkes økonomi

Et af de faste punkter i min mundtlige beretning er en kort omtale af Folkevirkes økonomi. Det har flere gange ikke været den mest positive del af min beretning, men i år tegner det anderledes lyst. Folkevirke kunne sidste år aflægge et regnskab med et stort nul – vel at mærke som et sort tal.

I år kan Folkevirke aflægge et regnskab med et pænt overskud, som kan konsolidere Folkevirkes egenkapital. En konsolidering, som er nødvendig i en tid, hvor der stilles stigende krav til Folkevirkes likviditet. Hovedreglen i dag er, at Folkevirke selv skal finansiere et projekt og først ved projektets afslutning og regnskabsaflæggelsen kan få udbetalt det fulde beløb.

Visse projekter kan gennemføres med en á conto-udbetaling, mens andre har regler om, at de sidste 20-25 procent først udbetales, når projektet er gennemført og regnskabet aflagt.

Har Folkevirke for mange af den type projekter, kan det være meget svært at have tilstrækkelig likviditet. Heldigvis er det lykkedes i år, men det forudsætter både en større egenkapital samt en ”rigtig”

sammensætning af projekter og projektforløb, så alle ikke slutter på samme tidspunkt.

Tak

Sidst vil jeg gerne takke forretningsudvalg samt de tilsluttede organisationsrepræsentanter for et godt samarbejde gennem hele året samt en stor arbejdsindsats.

Specielt vil jeg gerne takke Tove Kattrup for hendes store indsats med at sikre Folkevirkes regnskab samt Folkevirkes næstformand Jeanne Bau-Madsen for en utrættelig indsats med at udvikle projekter og skrive debat- og studiekredsoplæg.

Debatoplæg

Som tidligere nævnt skal der i forbindelse med debatten om den skriftlige og mundtlige debat også være lidt gruppearbejde samt kommentarer til fotografierne i ”Kulturmosaikken”

Først vil jeg vise nogle af de fotos, der er indkommet til ”Kulturmosaikken” inden for de 5 temaer.

I skal så hver især pege på det foto, som I synes bedst beskriver temaet samt skrive et par stikord til billedet.

Som oplæg til gruppearbejdet har vi udarbejdet nogle synspunkter, som I i små grupper skal kommentere på.

Spørgsmålene er:

- Folkevirke skal inddrage nye målgrupper i deres aktiviteter

- Folkevirke skal brande sig på nye måder
- Folkevirke skal markedsføre deres arrangementer på nye måder
- Folkevirke skal lave aktiviteter/arrangementer med nye samarbejdspartnere
- Folkevirke skal etablere et omfattende netværk, som inddrager nye strategiske partnerskaber, henvender sig til nye målgrupper og giver et stærkt afsæt for bred kommunikation, hvor deltagerne i netværket i samarbejde markedsfører arrangementer, organisationer etc. og udvikler nye tværgående initiativer
- Folkevirke skal ud til deltagerne/målgrupperne, så man ikke skal komme til Folkevirke.
- Folkevirke skal lave arrangementer med "aktiv deltagelse" gennem inddragende aktiviteter – i modsætning til aktiviteter, hvor man lytter og derefter stiller spørgsmål
- Folkevirke skal facilitere dialog på tværs af generationer, hvor forskellige generationer møder hinanden/er sammen om fælles aktiviteter
- Folkevirke skal blande sig i den offentlige debat
- Folkevirke skal deltage med en eller flere aktiviteter på kulturnatten
- Folkevirke skal få endnu flere frivillige, så der er mange om at løfte i flok
- Bladet skal bringe inspiration til mit kredsarbejde
- Jeg deltager med fornøjelse i de rullende højskoler
- Folkevirke har en god adresse i København
- Folkevirke giver mig et godt netværk
- I Folkevirke møder man mange spændende mennesker
- Bladet er godt at bruge til undervisning
- Det skal være hyggeligt at komme på Folkevirkes kontor
- Folkevirke skal have flere medlemmer
- Folkevirke skal indgå i en mere aktiv dialog med medlemmerne
- Folkevirke skal blive mere kendt
- Der skal være en tættere forbindelse mellem Folkevirkes kontor og kredsene
- Folkevirkes forretningsudvalg skal være mere aktivt
- Folkevirke skal facilitere en workshop på en (folke)skole, en efterskole og en højskole, hvor eleverne udvikler ideer til nye arrangementer med udgangspunkt i Folkevirkes kerneområder
- Folkevirke skal være mere synlig på de sociale medier

Annemarie Balle, formand for Folkevirke

Mundtlig beretning for kulturtidsskriftet "Folkevirke"

Aflagt søndag den 21. april 2013

Som nævnt i den skriftlige beretning for kulturtidsskriftet "Folkevirke" er 2012 gået godt med 4 planlagte udgivelser.

Temanumrene har været rundt om Folkevirkes 3 fokusområder – den politiske, kulturelle og sociale folkeoplysning.

Det første nummer i 2013 har haft temaet "Den demokratiske udfordring". Et tema, som knytter an til Folkevirkes en store, internationale projekt – "New and old democracies".

Det er en linje, som "Folkevirke" har fulgt gennem de senere år – det at udgive et temablade, som kan tage farve af aktuelle projekter og større møder.

I 2012 skete det bl.a. med temanummer 1 – "Europæisk identitet", hvor inspirationen blev hentet i Folkevirkes EU-støttede projekt "Cultural integration" - og blad nr. 2 – "Smag på demokratiet", som blev anvendt på Folkemødet '12 på Bornholm.

Temanummer 2 her i 2013 sker det også. Det vil få temaet "Kulturmosaik", hvor der i bladet vises og tegnes et billede af danskerne anno 2013. Bladet og de omfattende baggrundsmateriale skal bruges i Folkevirkes EU-støttede projekt "Cultural Kalejdoscope"

samt på møder op til og på selve Folkemødet '13 her til sommer på Bornholm.

Med de begrænsede ressourcer, som Folkevirke råder over, er det afgørende, at vi udnytter dem i størst mulig omfang – naturligvis uden at drive rovdrift på dem. Det er bestemt vigtigt, at hvert temanummer og hver aktivitet fremstår unik, men det må også gerne være klart, at der er en sammenhæng i de aktiviteter, som Folkevirke har.

Økonomien

Der er allerede ideer til årets to sidste temanumre – men ingen finansiering. Det er et af de ømme punkter for Folkevirke – at skaffe økonomi i bladets udgivelse.

Dels er det vanskeligt at finde fonde, som vil støtte bladudgivelser, da de elektroniske versioner vinder mere og mere frem. Der er en udbredt holdning om, at man kan nøjes med elektroniske udgivelser, som kan være let tilgængelige for alle. Det er enkelt og en billig måde, da man derved sparer både trykning og porto.

Efter min mening er det en forkert vurdering. Cyberspace er et godt sted, men det er også uendeligt stort, så meget kan forsvinde.

Jeg har også svært ved at forestille mig, hvordan man skal søge på nogle nye ideer som fx ”Kulturmosaikken”, som jeg fortalte om i min mundtlige beretning for Folkevirke. Folkevirke ønsker at gå nye veje – og med et lidt forslidt udtryk ”at vække i stedet for at dække læserinteresser”.

Det synspunkt har jeg slået til lyd for flere steder og er kommet så langt, at der flere gange dækkes til en professionel, grafisk opsætning, som er halvdelen af trykudgifterne.

Bladet får et mindre tilskud til porto, men det dækker langtfra hele portoudgiften.

I år – for ganske nylig – har Folkevirke fået et tilskud fra Tips- og Lottomidlerne, hvor der gives et mindre tilskud til hvert blad gennem hele 2013, så det er rigtig dejligt.

Rent trykmæssigt bliver ”Folkevirke” fortsat trykt på Aars Bogtrykkeri, og det er et meget fint samarbejde, vi dér har. Det er meget professionelt, og prisen er rigtig fin.

Gæsteredaktør

Her til sidst vil jeg gerne opfordre interesserede til at komme med ideer til, hvordan ”Folkevirke” kan udbredes flere steder samt komme med forslag til kommende temaer. Det kunne være rigtig fint, hvis bladet

kunne komme til at leve et mere aktivt liv ude i kredsene og i de mange kredsaktiviteter.

Hvis I selv – eller I kender nogle, som er interesserede -, så er der også mulighed for at være gæsteredaktør på et temablade. Jeg skal nok hjælpe med at styre bladet sikkert igennem. Jeg og resten af forretningsudvalget er enige om, at det kunne være fint af og til at have en gæsteredaktør på bladet. Det kan give ny inspiration og sikre en fortsat udvikling af bladet.

Det eneste, som er nødvendigt er, at man skal gøre sig klart, at det tager tid at planlægge et blad. Det vil typisk tage 3 måneder, så fra ideen er kommet på bordet til det færdig blad kommer ud af trykken, vil der mindst gå tre måneder. Måske længere, hvis der også skal søges midler til bladet.

Hermed vil jeg gerne lægge både den skriftlige og mundtlige beretning ud til debat.

Annemarie Balle, redaktør

Referat af Folkevirkes landsmøde 21/4 2013

Ad 1. Valg af dirigent og 2

stemmetællere:

Karen Hallberg blev valgt som ordstyrer. Valg af stemmetællere blev udskudt til senere.

Ad 2. Gruppearbejde om Folkevirkes fremtidige betydning

Gruppearbejde med udgangspunkt i forskellige statements, om de mest vigtige tiltag for at få Folkevirke til at vokse i fremtiden. Hver gruppe prioriterede 10 statements, som de fandt vigtigst og begrundede udvælgelsen. Gruppernes input blev afleveret og FU arbejder videre med resultaterne.

Ad 3. Formandens beretning:

I 2012 har der været flere nye aktiviteter. Se både omtalen af disse og af de internationale projekter i den skriftlige beretning.

Det folkeoplysende netværk er blevet opmærksom på

Folkevirkes aktiviteter og har henvendt sig for at få inspiration til folkeoplysningens fremtidige arbejde.

Folkemødet på Bornholm var en succes m.h.t. at præsenterer Folkevirke, men ingen succes som medlemshvervning.

Kvindestemmer, der blev afviklet i Huset i Magstræde den 14.4. Det er blevet en god tradition, der også i år var et succes.

Folkevirke var inviteret til dronningens haveselskab som

repræsentant for Folkeoplysningen i Danmark Folkevirkes likviditet er forbedret, hvilket er en forudsætning for at vi også fremover kan deltage i større projekter.

Debat om beretningen:

Der var spørgsmål om Folkevirkes udbytte af at deltage i Folkemødet, svaret er, at Folkevirke har fået nye kontakter som resultat af større synlighed.

Nyt spørgsmål vedr.

Folkemødet: Kan det være en fordel for Folkevirkes fremtid, hvis der, når man deler brochurer ud, vedlægges girokort, så det er nemmere at melde sig ind, når interessen er vakt.

Alle var enige om, forslaget var godt.

Afstemning: Beretningen blev enstemmigt vedtaget.

Ad 4.

Folkevirkes blad:

Der har været udsendt 4 temanumre i 2012. Temaerne knytter an til de igangværende projekter.

Hvert nummer skal være unikt, men der skal også være en rød tråd gennem bladets temaer.

Bladet har modtaget tilskud fra tips/lotto til hele 2013.

Redaktøren efterlyser gæsteredaktører, der vil stå for enkelt numre. Der loves alt mulig støtte fra redaktøren.

Kommentarer: Alle var enige om at temaerne rammer ind i tidens debat på en god måde.

Afstemning: Beretningen blev enstemmigt vedtaget

Ad 5.

Regnskabet:

Når kontingentet mm. I 2011 og 2012 er større end tidligere år skyldes det, at også kredsens regnskaber nu medregnes i hovedregnskabet.

Budgettet for 2013 er et forsøg på konservativ budgetlægning.

Afstemning: Regnskab og budget blev enstemmigt vedtaget.

Kontingentet fastholdes uændret.

Ad 6.

Valg:

Formanden Annemarie Balle blev genvalgt med applaus.

Valg til FU:

Ellen Kristiansen stopper i FU efter mange års engageret arbejde.

Nyvalgt: Ulla Lunde Hansen,

Genvalgt: Jeanne Bau-Madsen
Suppleanter:

1. sup. Gunvor Fink Møller og

2. sup. Ulla-Brita Gregersen.

Ad 7.

Indkomne forslag:

Ingen indkomne forslag.

Ad 8.

Eventuelt:

Intet

*Dirigent Karen Hallberg
Referent: Britta Poulsen*

Folkevirkes Forretningsudvalg pr. 21. april 2013

Formand

Annemarie Balle, formand og redaktør

Mob. 51 51 24 20

Reventlowsgade 18, 4. tv.

1651 København V

annemarieballe@hotmail.com

Næstformand

Jeanne Bau-Madsen, næstformand

Tlf. 45 85 65 92

Wienerbyen 2

Mob 21 27 62 19

2830 Virum

jeanne@bau-madsen.dk

Kasserer

Tove Katstrup

Tlf. 97 15 42 74

Karen Blixens vej 1 P

Mob 40 70 90 51

7430 Ikast

katstrup@altiboxmail.dk

Ellis Grønvold

Tlf. 43 54 35 80

Valdbo Allé 23

groenvold@image.dk

2665 Vallensbæk Strand

Britta Poulsen

Tlf. 46 36 56 32

Gartnervang 38, 2. th.

britta.poulsen@privat.dk

4000 Roskilde

Zara Y. Jensen

Tlf. 20 99 22 99

Ermelundsvej 58 B

zara.jensen@yahoo.dk

2820 Gentofte

Ulla Lunde Hansen

Tlf. 33 13 83 30

Hindegade 3, 3 tv

Hansen.Ullalunde@gmail.com

1303 København K

Organisationsrepræsentanter:

Aktive Kvinder i Sydslesvig

Tove Hinriksen

Tlf. 0049 461 5047 119

Tlf. privat 0049 4621 22063

Dansk Skoleforening for Sydslesvig

tovehinriksen@versanet.de

Postboks 389

6330 Padborg

Dansk Kvindesamfund

Karen Hallberg

Mob 20 89 85 24

Havnegade 33, 2 th

1058 København K

hallberg.karen@gmail.com

Observatør

Karen Pihlkjær

Tlf. 98 66 16 80

Stenildhøj 48 a

kk@pihlkaer.com

9600 Års

Suppleant

Gunvor Fink Møller

Tlf. 97 89 15 11

Grummesgårdparken 25

Mail fink.gunvor@gmail.com

Nr. Nissum

7620 Lemvig

Ulla Britta Gregersen

Tlf. 23 32 08 09

Nyvej 15, 1.

Mail ullabrit1000@gmail.com

1851 Frederiksberg C

Konsulent

Susanne Tarp

Tlf. 38 71 83 20

Vagtelvej 51m 2 th

Mob. 40 38 51 57

2000 Frederiksberg

Susanne.Tarp@mail.dk

Vedtægter for Folkevirke

§ 1.0 Formål

"Folkevirke - social - kulturel - politisk oplysning" er en landsdækkende, tværpolitisk oplysningsvirksomhed, grundlagt i 1944. Folkevirkes kerneområder er de sociale, kulturelle og politiske aspekter, som Folkevirke ønsker en forpligtende, åben og fordomsfri dialog om. Folkevirke arbejder på tværs af alle skel - sociale, kulturelle, politiske, geografiske, religiøse og aldersmæssige. Folkevirkes formål er at bringe nyt initiativ til oplysningsarbejdet. Folkevirke ønsker at fremme en aktiv dialog og derved give deltagerne et bedre fundament for at deltage engageret i den demokratiske proces.

§ 1.1 Hvad er Folkevirke?

Folkevirke består af enkeltpersoner, lokale kredse og komiteer, der på forskellig vis forestår folkeoplysningsarbejdet, samt en række tilsluttede organisationer, for hvem Folkevirke kan være den naturlige kulturelle dimension i det faglige og samfundsmæssige arbejde. Der betales et kontingent, der fastsættes af Landsmødet.

§ 2.0 Ledelse

Landsmødet er Folkevirkes øverste myndighed og består af Folkevirkes medlemmer, der har betalt kontingent, samt 2 repræsentanter for hver af de tilsluttede organisationer. Landsmødet er beslutningsdygtigt uanset hvor mange medlemmer, der er til stede. Alle tilstedeværende medlemmer har tale- og stemmeret. Alle kan opstilles til valg. Dog kan et fraværende medlem kun opstilles, såfremt der foreligger skriftlig tilsagn om opstilling. Den daglige ledelse varetages af et forretningsudvalg, der vælges på Landsmødet,

samt op til 4 medlemmer fra de tilsluttede organisationer.

§ 3.0 Formand

Formanden vælges separat på Landsmødet med almindeligt flertal.

Ved stemmelighed foretages en ny afstemning. Er der fortsat stemmelighed, foretages lodtrækning.

Valget gælder for 2 år. Genvalg kan finde sted.

§ 3.1. Forretningsudvalg

Det øvrige forretningsudvalg består af 6 personer. Valgt er de kandidater der får flest stemmer.

Der vælges 2 suppleanter.

Alle valg gælder for 2 år, således at halvdelen er på valg hvert år. Første gang findes rækkefølgen ved lodtrækning. Genvalg kan finde sted.

Der vælges 2 suppleanter hvert år. Genvalg kan finde sted.

De tilsluttede organisationer har derudover 4 pladser i forretningsudvalget. Disse pladser går på skift mellem organisationerne, indbyrdes forskudt af hensyn til kontonuiteten. Hvis en organisation ikke ønsker at besætte sin plads, når den står for tur, tilbydes pladsen til den næste i den fastlagte rækkefølge. Perioden kan evt. forlænges.

§ 4. Konstituering

Forretningsudvalget fastsætter selv sin forretningsorden og konstituerer sig med næstformand, kasserer og sekretær. Sekretærposten kan overdrages lederen af Folkevirkes kontor. Forretningsudvalget kan efter behov supplere sig med en person/personer med særlige opgaver, disse får samme status som suppleanter.

§ 5.0 Landsmødet

Forretningsudvalget indkalder med 4 ugers varsel til Landsmødet, som afholdes senest med udgangen af april måned.

Dagsordenen skal indeholde følgende punkter:

- Valg af dirigent og 2 stemmetællere
- Årsberetning ved formanden – godkendelse af årsberetning
- Årsberetning om bladet Folkevirke
- Fremlæggelse af revideret regnskab samt budget til godkendelse
- Fastsættelse af kontingent
- Valg af:
 - Formand
 - Forretningsudvalgsmedlemmer og 2 suppleanter
- Indkomne forslag
- Eventuelt.

Alle valg sker ved skriftlig afstemning med almindeligt flertal.

Forslag til kandidater til formandsposten, skal være formanden i hænde senest 14 dage før mødet.

Forslag til emner, der ønskes behandlet på landsmødet, skal være formanden i hænde senest 14 dage før mødet.

§ 6.0. Ekstraordinært Landsmøde

Ekstraordinært Landsmøde indkaldes med 14 dages varsel, når det forlanges af mindst 1/3 af medlemmerne ved fremsendelse af dagsorden eller af forretningsudvalget, hvis det skønnes fornødent.

§ 7.0 Økonomi

Folkevirkes økonomi er baseret dels på kontingent fra Folkevirkes medlemskreds, dels på private og offentlige tilskud, legater og fondsmidler.

Tegningsret: Formanden og kassereren tegner i fællesskab Folkevirkes økonomiske og juridiske forhold. Formanden og kassereren kan udstede fuldmagter til den daglige leder af kontoret samt til FU medlemmer.

Regnskabet følger kalenderåret. Regnskabet skal revideres af statsautoriseret eller

registreret revisor. Folkevirkes daglige regnskab er den daglige leders ansvarsområde. Formuen anbringes på betryggende vis i anerkendt pengeinstitut.

§ 8.0 Bladet

Folkevirke udgiver bladet "Folkevirke". Forretningsudvalget udpeger/ansætter redaktøren. Redaktøren fastlægger sammen med forretningsudvalget bladets linje og pris. Redaktøren er ansvarlig over for forretningsudvalget.

§ 9.0 Vedtægtsændringer

Til ændring af vedtægterne kræves mindst 2/3 flertal af de fremmødte på et Landsmøde.

§ 10.0 Opløsning af Folkevirke

Til opløsning af Folkevirke kræves mindst 4/5 flertal af de fremmødte på et Landsmøde, indkaldt med mindst 4 ugers varsel. Eventuel formue skal tilfalde en fond eller organisation, der virker for lignende formål som Folkevirke.

Trådt i kraft efter vedtagelse på repræsentantskabsmødet d. 22. april 2012 og erstatter vedtægter af d. 14. april 2002 samt af 24. april 1947, med tilføjelser og ændringer af 17. november 1973, 31. oktober 1981, 24. marts 1984, 15. april 1989, 20. april 1991, 6. april 1997, 19. april 1998, 21. marts 1999 og 26. marts 2000.